

รายงานผลการวิจัย
ทุนวิจัยรัชกาลที่๖เฉลิมโกษา

เรื่อง

ผลกระทบของการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรปที่มีต่อ
การส่งออกผลผลิตการเกษตร : ศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างไทย กับประเทศอาเซียนอื่น ๆ

จศ
ที่ 15
006023

โดย

ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์

2532

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช

รายงานผลการวิจัย

ผลกระทบของการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรปที่มีต่อ
การส่งออกผลผลิตการเกษตร : ศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างไทย กับประเทศอาเซียนอื่น ๆ

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์

กรกฎาคม 2532

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากเงินทุนวิจัยชาติเอกอัครราชทูตประจำปี 2531 ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย การคำนวณซึ่งปรากฏในการศึกษาที่ใช้เครื่อง IBM AT บริจาคโดย Alexander von Humboldt Stiftung และฐานข้อมูลโครงการศึกษาเศรษฐกิจ ๕๕-อาเซียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อโครงการวิจัย ผลกระทบของการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรปที่มีต่อการส่งออก
ผลผลิตการเกษตร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างไทยกับประเทศ
อาเซียนอื่น ๆ

ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์

เดือนและปีที่ทำวิจัยเสร็จ กรกฎาคม 2532

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. ศึกษาผลกระทบของการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรปต่อลภาวะทางเศรษฐกิจค่าสมัครมหาศของไทยและประเทศอาเซียนอื่น ๆ
2. ศึกษาผลกระทบของนโยบายดังกล่าวที่มีต่อการตัดสินใจในระดับผู้ประกอบการในสาขาเกษตรนั้นคือได้ว่ากลุ่มประชาคมได้เข้าไปใกล้แนวความคิดการเป็นตลาดร่วมตั้งที่ได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญากรุงโรมได้มากที่สุด การขยายตัวของกลุ่มประชาคมนั้นย่อมหมายถึงการขยายขอบเขตของตลาดออกไป การศึกษานี้พยายามที่จะวิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงต่อการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างกลุ่มประชาคมกับอาเซียน การวิเคราะห์เริ่มต้นด้วยการศึกษาการพัฒนาของนโยบายที่สำคัญของกลุ่มประชาคม จากนั้นได้วิเคราะห์โครงสร้างการค้า ความชำนาญเฉพาะอย่าง และการแข่งขันระหว่างประเทศของอาเซียน ตามด้วยศักยภาพของการขยายตัวทางการค้า และผลของการส่งออก สุดท้ายได้วิเคราะห์ความต้องการและโอกาสในการปรับตัวในระดับผู้ประกอบการ

จากการวิเคราะห์ในระดับมหภาคมีข้อสรุปที่น่าสนใจ 4 ประการ

1. ประเทศสมาชิกของอาเซียนมีโครงสร้างการส่งออกแตกต่างกันในการค้ากับกลุ่มประชาคม
2. การค้าสินค้าเกษตรระหว่างอาเซียนกับกลุ่มประชาคม มีลักษณะการค้าในสินค้าประเภทเดียวกันน้อยกว่าการค้ากับโลก
3. โครงสร้างการส่งออกของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคมต่างไปจากโครงสร้างการนำเข้าของกลุ่มประชาคมจากตลาดโลก
4. ศักยภาพการขยายการค้าของอาเซียนเกิดขึ้นทางด้านกาส่งออกเป็นส่วนใหญ่

การวิเคราะห์ผลกระทบต่อการตัดสินใจในระดับผู้ประกอบการนั้นให้ข้อสรุปว่า กลยุทธ์
การลงทุนร่วมกับต่างประเทศจะเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุดในการขยายการค้าในตลาดกลุ่มประชาคม

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Project Title Effects of the EC Enlargements on Agricultural
Exports : A Comparative Study between Thailand
and Other ASEAN Countries

Name of the Investigator Chaiwoot Chaipan

Year July 1989

Abstract

This study has two main objectives :

1. to study the effects of the EC enlargements on the macro-economic condition of Thailand and other members of ASEAN.
2. to study the effects of the above policy on the decision making at the firm level.

For the agricultural sector, the EC has come closer to the concept of a common market envisaged by the Treaty of Rome. The enlargements have evidently increased the size of the market. This study tries to assess changes in production and trade in agricultural goods between the Community and ASEAN countries. The analysis begins with reviewing major policy developments of the EC. After that the structure of trade, specialization and international competitiveness of ASEAN countries are analyzed. Also potential trade and export effects of EC enlargements are evaluated. The final chapter assesses, adjustment needs and opportunities in adjustment at the firm level.

From the macro economic point of view, four features are particularly noteworthy:

Firstly, ASEAN member countries have rather different export structure in their trade with the EC.

Secondly, agricultural trade of ASEAN countries with the EC generally overlaps. However, the degree of overlapping is lower than their world trade.

Thirdly, the structure of ASEAN countries; exports to the EC and the structure of the EC imports from the rest of the world are dissimilar.

Finally, potential trade expansion by ASEAN countries may concentrate mainly on the export side.

The analysis of the impact on decision making at the firm level revealed that joint venture with foreign firms will be the most favorable strategy of Thai firms as far as market expansion in the Community is concerned.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ลักษณะปัญหา และวัตถุประสงค์	1
บทที่ 2 พัฒนาการของกลุ่มประชาคมยุโรป และนโยบายเกษตรร่วม	4
2.1 ความเป็นมา	4
2.2 การขยายตัว	5
2.3 นโยบายการเกษตรร่วม	6
2.3.1 ลักษณะและวัตถุประสงค์	6
2.3.2 ปัญหาการผลิตเกินความต้องการ	11
2.3.3 ปัญหาการเงินที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเกษตรร่วม	12
2.3.4 นโยบายการเกษตรร่วมและการขยายตัว	14
2.4 นโยบายการค้ากับประเทศที่ 3	15
บทที่ 3 การค้าสินค้าเกษตรกรรมของอาเซียนกับกลุ่มประชาคมยุโรป :	
บทวิเคราะห์ทางด้านมหภาค	21
3.1 รูปแบบการค้า : ภาพรวม	21
3.2 โครงสร้างความสัมพันธ์เฉพาะอย่างและลักษณะการแข่งขัน	25
3.2.1 Revealed Comparative Advantage	25
3.2.2 Inter-industry specialization	31
3.2.3 Export similarity	32
3.2.4 Potential for trade expansion	33
3.2.5 ข้อตกลงแบบทวิภาคีและการปิดกั้นการค้า	37
3.2.6 ความสัมพันธ์ทางการค้ากับญี่ปุ่นและโปรตุเกส	42
3.3 ข้อสรุปและแนวทางสำหรับอนาคต	42

	หน้า
บทที่ 4 ผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย : บทวิเคราะห์ทางด้านจุลภาค ...	46
4.1 ลักษณะของข้อมูล	47
4.2 ลักษณะโครงสร้างของผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย	47
4.3 การส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป	48
4.4 กลยุทธ์และพฤติกรรมในการปรับตัว	50
 บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอนโยบาย	 52
 บรรณานุกรม	 55
 ภาคผนวก	 58

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลขหมู่	ดศ
เลขทะเบียน	ศ 15 006023
วัน.เดือน.ปี	21 พ.ย. 33

ลักษณะปัญหาและวัตถุประสงค์

ผลจากวิกฤติการณ์น้ำมันของโลก 2 ครั้ง (1973, 1979) ทำให้ประเทศพัฒนาต่าง ๆ หันมาใช้นโยบายกีดกันการค้ากันมากขึ้น ถึงแม้ว่าการเจรจาแบบพหุภาคีของแกตตจะทำให้ระดับภาษีสินค้าอุตสาหกรรมลดลงจากร้อยละ 40 เหลือเพียงร้อยละ 5 ในปัจจุบันก็ตาม แต่สำหรับสินค้าเกษตรกรรมแล้วมีความก้าวหน้าในการเจรจาระดับพหุภาคีค่อนข้างน้อย

การกีดกันการค้าของกลุ่มประชาคมยุโรปนั้นมีลักษณะแตกต่างไปจากประเทศที่พัฒนาแล้วอื่น ๆ ประเทศผู้ก่อตั้ง 6 ประเทศคือ เยอรมนีตะวันตก ฝรั่งเศส อิตาลี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ได้เห็นพ้องต้องกันที่จะต้องมีนโยบายการเกษตรร่วมรวมอยู่ในสนธิสัญญากรุงโรม ซึ่งลงนามในปี 1957¹ โดยหลักการที่จะเปิดการค้าเสรีระหว่างกันในขณะที่มีการใช้ระบบภาษีร่วมกันในการป้องกันการนำเข้าจากประเทศที่ 3 ลักษณะเช่นเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งในการขยายตัวรับอังกฤษ เดนมาร์ก และไอร์แลนด์เข้าเป็นสมาชิกในปี 1973 กรียในปี 1981 และสเปนและโปรตุเกส ในปี 1986 นอกจากนั้น กลุ่มประชาคมยังมีแผนการรับสมาชิกเพิ่มเติมอีกในอนาคต และตั้งแต่ปี 1985 เป็นต้นมา ได้เริ่มโครงการที่จะเป็นตลาดร่วมสมบูรณ์แบบภายในปี 1992

นโยบายการเกษตรร่วมนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยเปลี่ยนจากกลุ่มประเทศซึ่งนำเข้าผลผลิตการเกษตรรายใหญ่ของโลก มาเป็นกลุ่มประเทศซึ่งมีผลผลิตส่วนเกินรายใหญ่ของโลกในตอนกลางทศวรรษ 1970s กลุ่มประชาคมยุโรปจึงเริ่มประสบปัญหาทางด้านงบประมาณเนื่องจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ยังเริ่มมีปัญหากับประเทศที่ 3 เนื่องจากการสนับสนุนการส่งออกสินค้าส่วนเกินเข้าสู่ตลาดโลกในราคาต่ำ และการเริ่มต้นที่จะจำกัดการนำเข้าทุกวิถีทาง

การศึกษาถึงความสัมพันธ์ทางการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างกลุ่มประชาคมยุโรปกับประเทศลุ่มมาชิกของอาเซียน² ได้เริ่มต้นจริงจังขึ้นเมื่อกลุ่มประชาคมยุโรปเริ่มใช้นโยบาย

¹Koester, U. (1986) pp.29.

²ลุ่มาประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ในการศึกษานี้จะหมายถึง
 ไทย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย

แบบทวิภาคีทำความตกลงการค้าจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจกับไทยในปี 1980 การศึกษา โดย ชัยวุฒิ¹ และ Langhammer² ทำให้สามารถแยกปัญหา นโยบายการค้าสินค้าเกษตรกรรม ของกลุ่มประชาคมยุโรปซึ่งมีผลกระทบต่อประเทศสมาชิกของอาเซียนออกได้เป็น 3 ประการคือ

1. การให้สิทธิพิเศษสำหรับสินค้าเขตร้อน เช่น โกโก้ น้ำมันปาล์ม ผลไม้ ยาสูบ กาแฟ และไม้ แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาในแอฟริกา คาริบเบียน และแปซิฟิก รวม 66 ประเทศ (หรือ เรียกกันว่ากลุ่มประเทศเอซีพี) ตามสนธิสัญญาโลเม ซึ่งได้แก่การยกเว้นภาษีนำเข้า หรือ ให้ GSP³ ภายใต้โควตาหรือเพดานที่กำหนดเพื่อคุ้มครองผู้ส่งออกจากกลุ่มประเทศเอซีพี

2. กลุ่มประชาคมยุโรปให้การคุ้มครองแก่ผู้ผลิตภายในด้วยการเก็บภาษีนำเข้า (variable levies) จากประเทศที่ 3 และเข้าแทรกแซงตลาดด้วยวิธีประกันราคาและรับซื้อ สำหรับผลผลิตซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของอาเซียน ได้แก่ ข้าว และน้ำตาล นอกจากนี้ ยัง นำผลผลิตส่วนเกินดังกล่าวออกจำหน่ายในตลาดโลกในราคารับซื้อ

3. มีการจำกัดปริมาณการนำเข้าสำหรับอาหารสัตว์ เช่น มันสำปะหลัง เพื่อนำไปใช้ ทดแทนธัญพืช ซึ่งผลิตได้ในกลุ่มประชาคม มาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อไทยและ อินโดนีเซีย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลของนโยบายการค้าสินค้าเกษตรกรรมของกลุ่ม ประชาคมยุโรปที่มีต่อประเทศสมาชิกของอาเซียนในรายละเอียด ซึ่งการศึกษาในลักษณะดังกล่าว ยังมีเป็นจำนวนน้อย และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่ชัดพอสำหรับการกำหนดนโยบาย โดยจะเริ่มศึกษา ถึงพัฒนาการของกลุ่มประชาคมยุโรป นโยบายการเกษตรร่วม รูปแบบ และโครงสร้างการค้า ลักษณะของความชำนาญเฉพาะอย่าง ลักษณะการแข่งขันและศักยภาพทางการค้า โดยพยายามที่จะใช้เป็นพื้นฐานเพื่อสร้างภาพในอนาคตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

สำหรับคำว่าสินค้าเกษตรกรรมที่ใช้ในการศึกษานี้จะมีความหมายครอบคลุมถึงสินค้าทั้งสิ้น 27 รายการ แยกตาม SITC ดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 1.1

¹ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ (2527) และ Chaipan, C. (1987).

²Langhammer, R.J. (1987).

³สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences)

ตารางที่ 1.1 : สินค้าเกษตรกรรมที่ทำการศึกษา

SITC	รายการ	SITC	รายการ
001	Live animals for food	072	Cacao
0113	Meat of swine	073	Cacao products
0114	Poultry fresh, chilled, frozen	074	Tea and mate
02	Dairy products, birds' eggs	075	Spices
03	Fish and preparation	081	Feeding stuff for animals
042	Rice	11	Beverages
044	Maize unmilled	12	Tobacco and manufactures
054	Veg. etc. fresh	2221	Groundnuts, green
056	Vegetables etc. prsvd, prepd	2222	Soya beans
057	Fruit, fresh or dried	2223	Cotton seeds
058	Fruit preparations	2231	Copra
06	Sugar and preparation, honey	2232	Palm nuts and kernels
071	Coffee and substitutes	411	Animal oils and fats
		42	Fixed vegetable oils, fats

หมายเหตุ : 001 สัตว์ใช้เป็นอาหาร 0113 เนื้อหมู 0114 สัตว์ปีก 02 ผลิตภัณฑ์นม ไข่
 03 ปลา 042 ข้าว 044 ข้าวโพด 054 ผัก 056 ผักกระป๋อง 057 ผลไม้
 058 ผลไม้กระป๋อง 06 น้ำตาล 071 กาแฟ 072 โกโก้ 073 ผลิตภัณฑ์จากโกโก้
 074 ชา 075 เครื่องเทศ 081 อาหารสัตว์ 11 เครื่องดื่ม 12 ยาสูบ 2221 ถั่วลิสง
 2222 ถั่วเหลือง 2223 เมล็ดฝ้าย 2231 เนื้อมะพร้าวตากแห้ง 2232 ปาล์ม 411 ไขมันและ
 น้ำมันสัตว์ 42 ไขมันและน้ำมันพืช

บทที่ 2

พัฒนาการของกลุ่มประชาคมยุโรป และนโยบายการเกษตรร่วม

2.1 ความเป็นมา

กลุ่มประชาคมยุโรปในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศ คือ เบลเยียม เดนมาร์ก ฝรั่งเศส กรีซ ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สเปน เยอรมนีตะวันตก และอังกฤษ นั้น เป็นการพัฒนาขึ้นมาจากกลุ่ม 3 กลุ่มด้วยกัน โดยแต่ละกลุ่มมี สันธิสัญญาของตัวเอง คือ

1. the European Coal and Steel Community (ECSC)

เป็นสันธิสัญญากรุงปารีส ลงนามเมื่อปี 1951 และมีผลบังคับอย่างสมบูรณ์ตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ 1958 วัตถุประสงค์ก็คือ ก่อตั้งตลาดร่วมสำหรับ ถ่านหิน เหล็ก แร่เหล็ก และ เค้กเหล็ก โดย

- ขจัดกีดกันทางการค้า เช่น ภาษีศุลกากร โควต้า และข้อกำหนดเกี่ยวกับ อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ เป็นต้น
- กำหนดกฎเกณฑ์ เพื่อให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม
- กระตุ้นและร่วมมือกันทั้งในด้านการลงทุนและการวิจัย
- ช่วยเหลือแรงงานซึ่งประสบปัญหาการว่างงาน และสนับสนุนให้มีการเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคที่ยังขาดการพัฒนา

2. the European Economic Community (EEC)

เป็นสันธิสัญญากรุงโรม ลงนามเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 1957 และหลังจากมีการ ให้สัตยาบันโดยรัฐสภาของประเทศผู้ร่วมก่อตั้ง 6 ประเทศแล้ว จึงมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 1958 วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ

- ก่อตั้งสำนักศุลกากรโดยขจัดอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้สินค้า ประชากร ผู้ประกอบการ บริการ และเงินทุน สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ สมาชิกได้โดยเสรี นอกจากนั้นจะกำหนดเงื่อนไขให้ลดคล่องกันเพื่อการนำเข้าจากประเทศที่ 3 โดยเลขาธิการกำหนดภาษีศุลกากรร่วม (a common customs tariff : CCT)

- กำหนดนโยบายเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกัน และถือว่าเป็นนโยบายร่วมกันของสหภาพคู่ลการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การแข่งขันทางอุตสาหกรรม การขนส่ง และการค้ากับประเทศที่ 3
- ปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพ และสภาวะการทำงานของประชากรในกลุ่มประชาคม
- วางรากฐานไปสู่สหภาพทางการเมือง และสหภาพทางเศรษฐกิจ

3. the European Atomic Energy Community (Euratom)

มีการลงนามและให้สัตยาบันในเวลาเดียวกับสนธิสัญญากรุงโรม วัตถุประสงค์สำคัญก็คือ ร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ โดย

- สนับสนุนการวิจัยผ่านศูนย์วิจัยร่วม
- ช่วยรัฐบาลของประเทศสมาชิกและอุตสาหกรรม ในการวางแผนกิจกรรมและการลงทุน
- ก่อตั้งตลาดร่วมสำหรับวัสดุและอุปกรณ์ปรมาณูทุกชนิด และกำหนดภาษีคู่ลการร่วมสำหรับการนำเข้าจากประเทศที่ 3

ในเดือนมิถุนายน 1985 ได้มีการประชุมระดับผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิกขึ้นที่กรุงมิลาโน โดยแรงบีบคั้นของความพยายามบกร่างสนธิสัญญาสหภาพยุโรปขึ้นมา ผลจากการประชุมก็คือ สมุดปกขาวเรื่อง Completing the Internal Market จากนั้น จึงได้มีการออก the Single European Act (SEA) ซึ่งเป็นการแก้ไขและขยายขอบเขตของสนธิสัญญาทั้ง 3 ฉบับที่กล่าวมาแล้ว SEA มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 1987 โดยได้มีการตั้งเป้าหมายไว้ว่า วันที่ 31 ธันวาคม 1992 จะเป็นวันสุดท้ายของการดำเนินการที่จะให้เป็นตลาดร่วมอย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ จากนี้ไปสินค้า ประชาชน บริการ และเงินทุนจะเคลื่อนไหวข้ามเขตแดนต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกได้โดยเสรี

2.2 การขยายตัว

กลุ่มประชาคมยุโรปขยายตัวครั้งแรกโดยรับ เดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และอังกฤษ เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ 1 มกราคม 1973 และขยายตัวครั้งที่ 2 โดยรับ กรีซ เข้าเป็นสมาชิกเมื่อ

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกโดย สเปน และโปรตุเกสใช้เวลาถึง 7 ปี และได้รับการยอมรับครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนมีนาคม 1985 โดยได้มีการลงนามในสนธิสัญญาที่กรุงลิสบอน และ มาดริด เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 1985 หลังจากนั้น 6 เดือน ก็ได้มีการให้สัตยาบันโดยรัฐสภา ของประเทศทั้ง 2 สเปนและโปรตุเกสจึงได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรปเมื่อ 1 มกราคม 1986 นับเป็นการขยายตัวครั้งที่ 3

ในการนี้ สเปนและโปรตุเกส จะต้องมีอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมใน ระดับเดียวกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป และต้องขจัดภาษีศุลกากรระหว่าง สเปนกับโปรตุเกส ออกไป ซึ่งจะใช้เวลาในการปรับตัวเพื่อการนี้ทั้งสิ้น 7 ปี จากนั้น จึงจะเริ่มให้มีการเคลื่อนย้าย แรงงานได้โดยเสรี นอกจากนี้ ยังมีการตกลงกันในการปรับตัวในสาขา เกษตรเป็นพิเศษซึ่งจะ ได้กล่าวถึงรายละเอียดในภายหลัง

สำหรับการค้าสินค้าประมงระหว่างสมาชิกใหม่กับประเทศสมาชิกเดิมนั้นจะใช้เวลาใน การปรับตัว 7 ปี และสำหรับสินค้าที่มีผลกระทบต่อผู้ผลิตเช่น ปลาซาร์ดีนนั้น จะให้ เวลาปรับตัว 10 ปี การเข้าสู่น่านน้ำของกันและกัน นอกจากข้อกำหนด 12 ไมล์แล้ว จะถูกจำกัด จนกระทั่งถึงปี 1995 แยกตามชนิดของปลา จำนวนที่จับ และจำนวนเรือ

ในสมุดปกขาวเดือนมิถุนายน 1985 เรื่อง Completing the Internal Market นั้น ระบุว่า การเข้าสู่ตลาดร่วมโดยสมบูรณ์นั้น จะรวมถึง สเปนและโปรตุเกสด้วย

2.3 นโยบายการเกษตรร่วม (the Common Agricultural Policy : CAP)

2.3.1 ลักษณะและวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำคัญของนโยบายการเกษตรของกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น กำหนด ไว้ในมาตรา 39 ของสนธิสัญญาการก่อตั้งกลุ่มประชาคมซึ่งลงนามที่กรุงโรม ดังนี้

- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการ เกษตรโดยสนับสนุนความก้าวหน้า ทางเทคนิค และโดยให้หลักประกันที่จะทำให้การเพิ่มการผลิตทางการ เกษตร เป็นไปตามเหตุผลทาง เศรษฐศาสตร์และมีการ ใช้จ่ายการผลิต สูงที่สุดโดย เฉพาะปัจจัยแรงงาน
- ให้หลักประกันว่า เกษตรกรของกลุ่มประชาคมจะมีมาตรฐานการครองชีพ ที่ดี โดย เฉพาะอย่างยิ่งการ หารายได้แก่บุคคลซึ่งมีอายุทางการ เกษตร

ตารางที่ 2.1 : อัตราเพิ่มเฉลี่ยของราคาสินค้าเกษตรกรรม 1975/76 - 1988/89

ปี	ข้อเสนอของกรมการ (Ecu)	สภาอนุมัติ (Ecu)	สภาอนุมัติเป็นหน่วยเงินตรา ของแต่ละประเทศ
1975/76	9.2	9.6	10.1
1976/77	7.5	7.5	8.1
1977/78	3.0	3.9	5.9
1978/79	2.0	2.1	7.6
1979/80	-	1.5	6.4
1980/81	2.5	4.8	5.7
1981/82	7.8	9.2	10.9
1982/83	8.4	10.4	12.2
1983/84	4.2	4.2	6.9
1984/85	0.4	0.4	4.1
1985/86	-0.3	1.8	1.8
1986/87	-0.3	-0.3	2.2
1987/88	-0.2	-0.2	2.6
1988/89	-	-	1.5

ที่มา : EC Commission.

- เพื่อรักษาตลาดให้มีความเสถียรภาพ
- เพื่อให้มีอุปทานที่แน่นอน
- เพื่อให้อุปทานไปถึงมือผู้บริโภคในราคาที่เหมาะสม

มาตรการที่จะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้กำหนดอยู่ในมาตรา 40-47 ของสนธิสัญญากรุงโรม อย่างไรก็ตาม ก็ให้อำนาจแก่สภาสามารถพิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายในรายละเอียดได้

นโยบายการเกษตรร่วมกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ นโยบายการตลาด และนโยบายโครงสร้าง นโยบายทั้ง 2 ลักษณะนี้ ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก the European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า Feoga หลักการพื้นฐานซึ่งอยู่เบื้องหลังนโยบายดังกล่าวนี้มีดังนี้

- ให้การผลิตทางการเกษตรสามารถเคลื่อนย้ายภายในกลุ่มประชาคมได้โดยเสรี ภายใต้ระดับราคาซึ่งสามารถรักษาระดับรายได้ของผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตรอย่างเพียงพอเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของบุคคลในอาชีพอื่น
- เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดภายในไม่ให้เกิดภาวะที่เกินจากการผันแปรของตลาดโลก

มาตรการที่ใช้นั้น แตกต่างกันไปในแต่ละสินค้า มาตรการที่สามารถตกลงกันได้เป็นครั้งแรกในปี 1962 นั้นคือ มาตรการรัฐผูกฟิชซึ่งเป็นที่ฐานสำคัญในการกำหนดมาตรการสำหรับสินค้าอื่น ๆ ในเวลาต่อมา วิธีการก็คือ สภาจะเป็นผู้กำหนดราคา เป้าหมายในแต่ละปีสำหรับรัฐผูกฟิชที่มีคุณภาพมาตรฐาน ราคาเป้าหมายนี้ไม่ใช่ราคาประกัน แต่เป็นเพียงราคาแนะนำเท่านั้น ราคาเป้าหมาย จะเป็นพื้นฐานในการคำนวณราคานำเข้าขั้นต่ำ (threshold prices) กล่าวคือ ราคาเป้าหมายจะเท่ากับราคานำเข้าขั้นต่ำ บวกกับค่าขนส่งภายในกลุ่มประชาคม จากนั้นจะมีการคำนวณภาษีนำเข้า (variable import levies) ทุกวัน และมีผลไปกับการทำเรือและท่าอากาศยานทุกแห่งของกลุ่มประชาคม ราคานำเข้าจากตลาดโลก (cif price) บวกกับภาษีนำเข้าจะเท่ากับราคานำเข้าขั้นต่ำ

นอกจากนั้น ยังมีมาตรการให้การสนับสนุนทางด้านราคา คือ การกำหนดราคาประกัน (intervention price) โดยปกติจะอยู่ในระดับต่ำกว่าราคาเป้าหมายประมาณร้อยละ 7

ในแต่ละประเทศสมาชิกจะมีองค์การทำหน้าที่รับซื้อในราคาตั้งกล่าวทั้งหมด ถ้าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น ราคาประกันจึงเป็นราคาต่ำสุดในระดัการคำสั่งที่ผู้ผลิตคาดว่าจะได้รับ จากปีการตลาด 1987/88 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดการรับซื้อเพียงในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงพฤษภาคมเท่านั้น และการรับซื้อจะทำก็ต่อเมื่อราคาตลาดโดยเฉลี่ยของรัฐผู้ผลิตต่ำลงถึงระดับร้อยละ 94 ของราคาประกัน องค์การที่รับซื้อจะรับภาระเป็นผู้จำแนกแจกจ่ายรัฐผู้ซื้อที่รับซื้อไว้ โดยทฤษฎีแล้วก็เพื่อบรรลุนโยบายประสงค์ที่จะรักษาเสถียรภาพของตลาดโดยนำออกขายเมื่อราคาตลาดเริ่มสูงขึ้นเข้าหาราคาเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการผูกพันมากเกินไปในตลาดภายในทำให้ต้องนำออกขายในราคาต่ำเพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างภายในกลุ่มประชาคม หรือไม่เช่นนั้นก็ส่งออกทั้ง 2 กรณีนี้ เป็นมาตรการที่ขาดทุนทั้งสิ้น ได้มีความพยายามที่จะกำหนดการรับซื้อในราคาประกันอย่างเห็นได้ชัดเพื่อลดต้นทุนค่าเก็บรักษาและการขยายขาดทุนดังกล่าวตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา ซึ่งรวมถึงสินค้ารัฐผู้ผลิต นม และผลิตภัณฑ์จากนม และเมื่อโค

มาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของนโยบายการตลาดก็คือ การจ่ายเงินชดเชยแก่ผู้ส่งออกสำหรับสินค้าการเกษตรพื้นฐานที่สำคัญและสินค้าแปรรูปจากสินค้าการเกษตรดังกล่าว เท้ากับส่วนต่างระหว่างราคาตลาดโลกกับระดับราคาของกลุ่มประชาคม

สำหรับนมและผลิตภัณฑ์จากนมนั้น ก็มีมาตรการที่คล้ายคลึงกันกับมาตรการสำหรับรัฐผู้ผลิตดังกล่าว ยกเว้นราคาเป้าหมายจะเป็นราคานมสดที่ส่งให้กับโรงนม และกำหนดราคาประกันสำหรับสินค้าแปรรูปจากนม เช่น เนย นมผง และเนยแข็ง (เฉพาะในอิตาลี) ตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา จะเลื่อนการรับซื้อเนยตามราคาประกัน ถ้าเนยในสต็อกอยู่ในระดับที่กำหนดแล้ว มาตรการประกันราคานี้อาจจะเข้าร่วมไปกับการช่วยเหลือให้ผู้ผลิตเก็บสต็อกเนยเอง หรือเก็บฟรีเมื่อมีการแปรรูปนมผงเพื่อใช้เป็นอาหารสัตว์ และให้การสนับสนุนให้ขายเนยแก่กองทัพ โรงพยาบาลและอุตสาหกรรมไอศกรีมและขนมปัง นอกจากนี้ ยังมีการให้การสนับสนุนแก่ผู้บริโภคนมในลักษณะเบอรัค ตั้งแต่ปี 1984 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดโควตาซึ่งใช้พื้นฐานการผลิตในปี 1981 บวกอีกร้อยละ 1 ในทุกประเทศสมาชิกทั้งในระดับโรงนมและระดับผู้เลี้ยงโคนม ในเดือนธันวาคม 1986 สภาได้ตัดสินใจลดโควตาของแต่ละประเทศลง ร้อยละ 9 เป็นเวลา 2 ปี

สำหรับโกเนื้อและลูกโคที่มัน มีการกำหนดราคาแนะนำ (guide price) ส่วนการรับซื้อในราคาประกันนั้น ค่าเงินการเฉพาะเนื้อโคบางชนิดเท่านั้น หรืออาจเลื่อนการรับซื้อออกไปเมื่อราคาตลาดอยู่เหนือราคาที่กำหนด การนำเข้าจะต้องเสียภาษีนำเข้าเช่นเดียวกับรัฐผู้ผลิต

อย่างไรก็ตาม มีการลดภาษีนำเข้า เป็นกรณีพิเศษตามข้อตกลงของแกตต์ และการนำเข้าจาก ประเทศที่กำลงัส่งเข้ามาตาม อนุสัญญาโลเม (Lome Convention) สำหรับในประเทศอังกฤษนั้น มีการเก็บภาษีเมื่อมาจากโรงฆ่าสัตว์ในส่วนที่แตกต่างระหว่างราคาตลาดกับราคาแนะนำ

สำหรับเนื้อหมูนั้น มีการกำหนดราคาฐาน (basic price) ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่ปี 1971 เป็นต้นมา ในกรณีที่มีการผลิตเกินความต้องการของตลาดก็จะมีกรช่วยเหลือให้ผู้ผลิตเก็บรักษา มีการกำหนดภาษีนำเข้าซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการคุ้มครองผลของการที่ราคาอาหารสัตว์ของ กลุ่มประชาคมอยู่ในระดับสูง นอกจากนั้น ยังมีกำหนดราคานำเข้าขั้นต่ำ เรียกว่า Sluice gate price และมีกรเก็บภาษีนำเข้าถ้าราคานำเข้าต่ำกว่าราคาดังกล่าว

สำหรับสินค้าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้ส่งออกจะได้รับความช่วยเหลือจนสามารถแข่งขันใน ตลาดโลกได้

สำหรับเนื้อแกะนั้น มาตรการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตในการเก็บรักษาและการรับซื้อ ในราคาประกันเมื่อราคาตลาดต่ำกว่า basic price ในร้อยละที่กำหนด ทั้งนี้จะรักษาระดับ รายได้ให้คงอยู่ในระดับที่คำนวณได้โดยใช้พื้นฐานจาก reference price มาตรการดังกล่าวนี้ เหมือนกับกรณีเนื้อโค ส่วนในอังกฤษมีการเก็บภาษีเมื่อมีการฆ่าแกะซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตาม ราคาตลาด นอกจากนั้น ยังมีกรทำข้อตกลงจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจกับประเทศที่ 3 อีกหลายประเทศในการส่งเนื้อแกะมายังกลุ่มประชาคม

สำหรับน้ำตาลซึ่งกลุ่มประชาคมสามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการนั้น มีการ กำหนดโควตา A ซึ่งจะรับซื้อในราคาประกันและจ่ายเงินสนับสนุนการส่งออก ส่วนปริมาณการ ผลิตที่เกินจากระดับนี้ไปเรียกโควตา B จะมีการประกันในราคาที่ต่ำลง และช่วยเหลือต้นทุนการ ส่งออกเพียงบางส่วนโดยเงินที่ใช้เพื่อการนี้ ได้มาจากการเก็บภาษีจากผู้ผลิตและผู้แปรรูป สำหรับปริมาณการผลิตที่เกินโควตา B ไป จะเป็นโควตา C ซึ่งไม่ได้รับการช่วยเหลือใด ๆ ทั้งสิ้น ระบบโควตาดังกล่าวนี้มีการต่ออายุไปอีก 5 ปี นับตั้งแต่ปี 1986 โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขใดๆนอกจากระบบโควตาดังกล่าวแล้ว ยังมีกรให้มีการนำเข้าโดยให้สิทธิพิเศษ ตามสนธิสัญญาโลเม ส่วน isoglucose ซึ่งเป็นสินค้าทดแทนน้ำตาลนั้นให้นำเข้าภายใต้โควตา ที่กำหนด

การสนับสนุนการผลิตเชิงน้ำมันนั้น ใช้ deficiency payments โดยจ่ายทดแทนให้ กับผู้ผลิต (สกัดน้ำมัน) เท่ากับส่วนต่างระหว่างราคาตลาด กับ institutional price

การนำเข้าของกลุ่มประชาคมกัน ไม่มีการเสียภาษีนำเข้าหรือเสียในอัตราต่ำตามข้อตกลงของ
แกตต์

สำหรับผลไม้และผัก ซึ่งราคาเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามฤดูกาลนั้น ได้รับการคุ้มครองโดย
การจำกัดการนำเข้า มีการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ผลิตให้ถึงสินค้าออกจากตลาดในกรณีที่ราคาตลาด
ตกต่ำ

สำหรับไข่ และสัตว์ปีกนั้น ไม่มีราคาประกัน แต่มีการเก็บภาษีนำเข้า การผลิตเหล่า
ไวน์ที่เกินจากความต้องการนั้น รัฐบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ส่วนน้ำมันมะกอกได้รับการสนับสนุน
ทั้งแก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค เพื่อให้สามารถแข่งขันกับน้ำมันพืชชนิดอื่นได้

ได้มีการกำหนด institutional prices หลายสินค้าเป็นประจำทุกปีโดยสภาเป็น
ผู้กำหนดตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ระบบราคาดังกล่าวไม่ว่าจะเป็น การรับซื้อตามราคา
ประกัน การเก็บรักษา การนำออกจำหน่าย และการสนับสนุนการส่งออกนี้ใช้จ่ายเงินจากกองทุน
Feoga ทั้งสิ้น

2.3.2 ปัญหาการผลิตเกินความต้องการ

ตั้งแต่ประมาณปี 1975 เป็นต้นมา นโยบายการเกษตรร่วมกันทำให้เกิดปัญหา
โดยเฉพาะต้นทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ในขณะที่การผลิตส่วนเกินเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะสต็อก
ข้าวสาลี น้ำตาล และผลผลิตจากนมเพิ่มขึ้นอย่างมาก การเก็บรักษา และการนำออกจำหน่าย
ด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ช่วยเหลือแก่ผู้บริโภค การให้ความช่วยเหลือทาง
อาหารแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา และการจ่ายเงินชดเชยการส่งออกได้นำเอาออกมาใช้อย่าง
ต่อเนื่อง และได้มีความพยายามลดต้นทุนของนโยบายตลาดดังกล่าวลง อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่
ประสบความสำเร็จแต่อย่างใด นับตั้งแต่ปี 1982 เป็นต้นมา สต็อกของข้าวสาลี นมผง และเนย
ได้เริ่มเพิ่มขึ้นอีก ทำให้กลุ่มประชาคมต้องประสบกับปัญหากดดันทางด้านงบประมาณเป็นอย่างมาก

แรงกดดันดังกล่าวทำให้สภาต้องยอมรับข้อเสนอของคณะกรรมการที่เรียก
ว่า Green parity changes ซึ่งมีผลต่อระดับราคาในแต่ละปีเป็นอย่างมาก การลดและเพิ่ม
ค่าเงินตราสี่เยียวทำให้ระดับราคาเฉลี่ยคิดในแง่เงินตราของแต่ละประเทศเพิ่มขึ้น แต่เมื่อคิด
ในแง่ของหน่วยเงินตราของประชาคมหรือ Ecu จะอยู่กับที่หรือลดลง

ในปี 1983/84 ได้มีการนำมาตรการใหม่ออกบังคับใช้โดยเฉพาะกับรัฐผู้พืช
และพืชน้ำท่วมโดยใช้หลักการของ "co-responsibility" กล่าวคือ ให้ผู้ผลิตมีส่วนรับผิดชอบ

ต่อต้านทุนที่ เกิดขึ้นอันเนื่องจากการนำผลผลิตส่วนเกินออกจำหน่าย ในปี 1984/85 ผู้ผลิตรัฐวิสาหกิจ และโรงงานจะต้องจ่ายค่าปรับคิดในรูปของการตัดราคาลงถ้าผลผลิตเกินจำนวนที่กำหนด ในปี 1985/86 ได้มีการเสนอให้ตัดราคาลงไปร้อยละ 5 ของราคาของรัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม จากการโต้แย้งของเยอรมนีตะวันตกทำให้สามารถตัดราคาลงไปได้เพียงร้อยละ 1.8 เท่านั้น ในปี 1986/87 รัฐวิสาหกิจได้ถูกกำหนดให้อยู่ที่เดิมและเก็บภาษี (co-responsibility levy) เป็นจำนวนร้อยละ 3 ของราคาเป้าหมายแก่รัฐวิสาหกิจ ที่จำหน่ายให้แก่ผู้แปรรูป หรือการรับซื้อตามราคาประกัน หรือเพื่อส่งออก นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดราคาประกันลดลงจากเดิม โดยเฉพาะข้าวสาลี และข้าวบาร์เลย์ ที่ใช้เป็นอาหารสัตว์โดยวิธีกำหนดคุณภาพให้เข้มงวดขึ้น ในปี 1987/88 นอกจากราคาของรัฐวิสาหกิจจะถูกกำหนดไม่ให้เพิ่มขึ้นแล้ว การรับซื้อในราคาประกันยังคงจำกัดอยู่เฉพาะเดือนตุลาคม ถึงพฤษภาคม และจะรับซื้อเฉพาะเมื่อราคาตลาดโดยเฉลี่ยลดลงไปสู่ระดับร้อยละ 94 ของราคาประกันของทางราชการ สำหรับพืชน้ำมันนั้น ไม่เพียงแต่จะต้องเลือกค่าปรับร้อยละ 3 เท่านั้น แต่ค่าปรับดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นอีกเรื่อย ๆ เมื่อปริมาณการผลิตมากกว่าที่กำหนด

สำหรับการสำรวจงบประมาณรายรับในระยะยาวนั้น จำเป็นที่จะต้องทำร่วมไปกับการควบคุมทางด้านภาษีจ่ายสนับสนุนทางการเกษตร กล่าวคือ ได้มีการเสนอระบบรักษาเสถียรภาพขึ้น กล่าวคือ มีการจำกัดการผลิตในสินค้าเกษตรทุกชนิดที่มีการประกัน ผลผลิตส่วนเกินไปจากที่กำหนดจะมีการลดราคาประกันลง ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวได้รับความเห็นชอบเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 1988 ตามแผนการปฏิรูปงบประมาณ

อย่างไรก็ตาม นม และผลิตภัณฑ์จากนมไม่รวมอยู่ในระบบรักษาเสถียรภาพดังกล่าว เนื่องจากตั้งแต่ปี 1984 ได้มีการใช้ระบบโควตาและทำให้ผลผลิตมีเสถียรภาพ ถึงแม้จะมีผลผลิตส่วนเกินอยู่ โดยเกษตรลัตเวียของเนเธอร์แลนด์ได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การลดโควตาลงร้อยละ 9 ในเดือนมีนาคม 1987 ก็อาจจะเป็นการบรรเทาปัญหาไปได้บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีลู่ทางที่จะแก้ปัญหานี้ได้

2.3.3 ปัญหาทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับนโยบายเกษตรร่วม

การเจรจาต่อรองเพื่อกำหนดราคาในแต่ละปีนั้นเป็นไปด้วยความยุ่งยาก อันเนื่องมาจากระบบเงินเชียวดังกล่าว สภาจะเป็นผู้กำหนดราคาร่วม (common or institutional prices) ในแต่ละปีเป็นหน่วยทางบัญชี ภายใต้ระบบที่ไต่มาแต่เดิม ซึ่ง

มีอัตราแลกเปลี่ยนคงที่นั้น ราคาดังกล่าวเมื่อแปรกลับไปเป็นสกุลเงินของแต่ละประเทศจะให้ผลแก่ประเทศลมาชิกเช่นเดียวกันหมด แต่สำหรับสกุลเงินที่ลดค่าจะทำให้ราคาเพิ่มขึ้นคิดในรูปของเงินตราสกุลนั้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงค่าของเงินจึงมีผลในการแปรจากหน่วยบัญชีไปยังเงินตราสกุลต่าง ๆ แต่เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงบ่อย จึงต้องมีการกำหนด green rate ขึ้นเพื่อแปรราคาทั่วไปให้เป็นเงินตราสกุลต่าง ๆ ของประเทศลมาชิก อัตราดังกล่าวจะคงที่ แม้ว่าอัตราตลาดจะขึ้น ๆ ลง ๆ ก็ตาม นอกจากนี้ ยังมี Monetary Compensatory Amounts (MCAs) ซึ่งคำนวณจากความแตกต่างเป็นเปอร์เซ็นต์ระหว่างอัตราตลาดกับ green rate ของเงินตราแต่ละสกุลและการค้ากับประเทศที่ 3 สำหรับเงินตราบางสกุล (เยอรมนีตะวันตก และเบเนลักซ์) ซึ่งแต่เดิมอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดคงที่ เนื่องจากในระบบ EMS (the European Monetary System) ดังนั้น MCAs ก็คงที่ด้วย หลังจากที่มีเดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และฝรั่งเศสเข้าสู่ระบบ EMS ก็มี MCAs คงที่เช่นเดียวกัน สำหรับอิตาลี อังกฤษ และกรีก เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงมาก จะมีการคำนวณ MCAs ทุกสัปดาห์สำหรับเงินตราและโปรตุเกสที่เข้าเป็นลมาชิกใหม่ของกลุ่มประชาคมก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากยังไม่ได้เข้าสู่ระบบ EMS ดังกล่าว ตั้งแต่ปี 1979 เป็นต้นมา ซึ่งเงินปอนด์ของอังกฤษแข็งตัวขึ้น จึงทำให้ MCAs เป็นบวก และมีผลให้ราคาสินค้าเกษตรกรรมในอังกฤษลดลง สำหรับประเทศที่ MCAs เป็นลบเนื่องจากมีสกุลเงินอ่อนนั้น มีผลทำให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ MCA จะเป็นตัวสนับสนุนแก่ผู้ส่งออกจากประเทศที่มีเงินสกุลแข็ง คือจะได้ราคาที่ได้เปรียบผู้ผลิตในประเทศที่มีเงินสกุลอ่อน ผู้บริโภคจะได้ประโยชน์ในขณะที่ผู้ผลิตภายใต้นโยบายเกษตรกรรมจะเสียประโยชน์ สำหรับประเทศนำเข้าที่มีเงินสกุลอ่อน

ในการเจรจาเพื่อกำหนดราคาในปี 1984 ได้มีการยินยอมที่จะขจัด MCA ที่เป็นบวกจำนวนมาก ซึ่งได้แก่ เยอรมนีตะวันตกออกไปโดยมีการจ่ายเงินช่วยเหลือโดยตรงแก่ผู้ผลิตแทนตามราคาที่ลดลงคิดเป็นเงินมาร์ค และได้มีความพยายามขจัด MCA ออกไป โดยหันมาใช้ green Ecu ซึ่งเชื่อมอยู่กับเงินมาร์คแทน การที่เงินมาร์คมีค่าเพิ่มขึ้นในอนาคตก็จะหลีกเลี่ยง MCA ที่เป็นบวกของเยอรมนีตะวันตกไปในตัว อย่างไรก็ตาม ก็มีผลต่อประเทศที่มี MCA เป็นลบ เพราะทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ สำหรับเยอรมนีตะวันตกนั้นยืนยันที่จะไม่ขจัด MCA ที่เป็นบวกออกไป ถ้าไม่มีการเพิ่มราคาให้แก่เกษตรกรของเยอรมันเป็นการทดแทน ในการเจรจากำหนดราคาในปี 1988/89 จึงได้มีการขอมตัด MCA ที่เป็นบวกออกไปเล็กน้อย และมีการลด MCA ที่เป็นลบลงเล็กน้อยเช่นกัน ยกเว้นกรีกซึ่งได้รับมากกว่าประเทศอื่น

2.3.4 นโยบายการเกษตรร่วมและการขยายตัว

การที่สเปนและโปรตุเกสเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรป ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับระบบของนโยบายการเกษตรร่วมด้วย โดยให้เกิดผลในทางลบแก่ภาคเกษตรของสมาชิกใหม่และสมาชิกเดิมให้น้อยที่สุด สำหรับสเปนใช้วิธีการที่เรียกกันว่า classical transitional arrangement โดยมีการปรับตัวไปทีละขั้นโดยใช้เวลาทั้งสิ้น 7 ปี ในการปรับตัวจะใช้ Supplementary Trade Mechanism (STM) โดยที่การส่งออกจากสมาชิก 10 ประเทศเดิมไปยังสเปน สำหรับ continental products (non-Mediterranean) และการส่งออกของสเปนไปยังสมาชิก 10 ประเทศเดิมสำหรับผลไม้และผัก ไขมันและนมผง (ใหม่) จะมีการควบคุมและจะมีการเพิ่มการค้ำขึ้นทีละน้อย

ภาชีนาเข้าสำหรับผลไม้และผักนั้น จะขจัดให้หมดไปภายในระยะเวลา 10 ปี และสเปนได้รับสิทธิพิเศษเป็นเวลา 4 ปี ในขั้นเริ่มต้นเพื่อยอมรับระบบของกลุ่มประชาคม สำหรับน้ำมันพืชและไขมันจากพืช จะมีเวลาในการปรับตัว 10 ปีเช่นเดียวกัน โดยที่ระยะ 5 ปีแรกจะยอมให้สเปนยังคงจำกัดการนำเข้าน้ำมันพืชจากประเทศที่ 3 ได้

สำหรับโปรตุเกสนั้น จะใช้เวลาปรับตัว 10 ปีเช่นกัน โดยใน 5 ปีแรกจะมีการวางรากฐานของระบบของกลุ่มประชาคมสำหรับสินค้าที่สำคัญ ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ในระยะ 5 ปี หลังจากนั้น สำหรับสินค้าบางอย่างจะเป็นไปตาม classical transition arrangement ซึ่งระยะ 7 ปี โดยที่น้ำมันพืชและไขมันจากพืชจะมีระยะเวลาปรับตัว 10 ปี จะมีการขจัดภาชีนาเข้าสำหรับการส่งออกมะเขือเทศจากโปรตุเกสไปยังสมาชิก 10 ประเทศออกไปภายใน 4 ปี และโปรตุเกสจะได้รับความช่วยเหลือเป็นจำนวน 700 ล้าน Ecu จากกลุ่มประชาคมเพื่อการปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาด

สำหรับนโยบายการประมงร่วม (the Common Fisheries Policy : CEP) ซึ่งประเทศผู้ก่อตั้งกลุ่มประชาคม 3 ประเทศได้ร่วมลงนามเมื่อเดือนตุลาคม ปี 1970 โดยให้ทำการประมงในเขตน่านน้ำของประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี และ Feoga สันับสนุนด้านการเงินนั้น ได้มีการให้สิทธิ์เป็นการชั่วคราวแก่ประเทศสมาชิกใหม่ 3 ประเทศ เนื่องจากกรขยายตัวครั้งแรกของกลุ่มประชาคมในปี 1973 ส่วนในรายละเอียดนั้น ได้มีการพิจารณาถึงจนถึงเดือนกันยายน 1976 และได้มีการตกลงให้นโยบายการประมงร่วมขยายครอบคลุมประเทศสมาชิกใหม่ทั้ง 3 ประเทศ โดยอัตโนมัติ โดยจำกัดเขต 200 ไมล์ในทะเลเหนือ และเขต

ชายฝั่งทะเลแอตแลนติกในตอนปลายปี 1977 ได้ยินยอมให้เรือต่างชาติเข้าสู่น่านน้ำของกลุ่มประชาคมได้คือ นอร์เวย์ สเปน และสวีเดน และจนถึงวันที่ 25 มกราคม 1983 จึงได้มีการตกลงกันขั้นสุดท้ายสำหรับนโยบายการประมงร่วมดังกล่าว โดยมีกำหนดโควตาการจับปลาเป็นบางครั้ง สำหรับการเข้า เป็นสมาชิกของสเปนและโปรตุเกส ซึ่งมีเรือจับปลาที่มีขนาดใหญ่และมีประสิทธิภาพสูง ทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากยังอยู่ในระยะเวลาปรับตัว สเปนและโปรตุเกส จึงยังไม่สามารถเข้าไปจับปลาในเขตน่านน้ำของสมาชิกเดิม 10 ประเทศได้ จนถึงประมาณปี 1995

นโยบายการประมงร่วมนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญในการจำแนกแจกจ่ายผลผลิตแก่ที่ประมงอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาเสถียรภาพของตลาด เพื่อรักษาระดับรายได้ของชาวประมงและให้อุปทานถึงมือผู้บริโภคในราคาที่ยุติธรรม มาตรการที่สำคัญก็คือ การกำหนดคุณภาพมาตรฐานร่วมกัน ราคาแนะนำสำหรับปลายชนิดที่สำคัญ ๆ และการควบคุมการนำเข้า โดยมีกาให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศสมาชิก นอกจากนี้ ยังมีข้อตกลงกับประเทศในอียิปต์หลายประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โมร็อกโก ให้เรือเข้ามาจับปลาในน่านน้ำของกลุ่มประชาคมได้ ภายใต้โควตาจับปลาที่กำหนด และมีการพิจารณากันทุกปี โควตาที่กำหนดก็คือ สำหรับปลาทูน่า และกุ้ง เป็นต้น

2.4 นโยบายการค้ากับประเทศที่ 3

ตั้งแต่ปี 1969 สภารัฐมนตรีของกลุ่มประชาคมยุโรปได้บรรลุข้อตกลงแบบทวีภาคีระหว่างประเทศสมาชิกกับประเทศที่ 3 หลายประเทศ ตามมาตรา 113 ของสนธิสัญญากรุงโรม นั้น คณะกรรมาธิการภายใต้ความเห็นชอบของสภาจะเป็นผู้รับผิดชอบในการเจรจาต่อรองข้อตกลงทางการค้า กลุ่มประชาคมยุโรปบรรลุข้อตกลงกับประเทศในยุโรป และเมดิเตอร์เรเนียนหลายประเทศ และประเทศในอียิปต์ คาร์ิเบียน และแปซิฟิก หรือที่รวมเรียกว่า ประเทศเอซีพี -

ข้อตกลงทางการค้าของแกตต์รอบโตเกียวซึ่ง เริ่มต้นมีผลบังคับมาตั้งแต่ปี 1980 นั้น เกี่ยวข้องกับการลดภาษีทางด้านอุตสาหกรรมเป็นจำนวนหนึ่งในสาม ภายในปี 1997 สำหรับข้อตกลงกันทางการค้าที่นำไปใช้นั้นรวมถึง ข้อตกลงทางเทคนิค การสนับสนุน การเรียกเก็บอากรทางการค้า การป้องกันการทุ่มตลาด และวิธีการประเมินภาษีศุลกากร เป็นต้น สำหรับการค้าระหว่างประเทศที่เป็นสินค้าทางการเกษตรนั้น คาดว่าจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และจะมีการพิจารณาใช้ระบบใหม่ที่จะทำให้ตลาดโลกมีเสถียรภาพ

มีเหตุการณ์หลายสิ่งหลายอย่างที่แสดงให้เห็นถึงข้อขัดแย้งทางการค้าสินค้าเกษตร เช่น สหรัฐอเมริกาได้ร้องเรียนว่าการจำกัดการนำเข้าเมล็ดพืชในส่วนของโปรตุเกสที่นั่นผิดข้อตกลงของแกตต์ และการที่ใส่เบนนาเข้าข้าวโรตและข้าวโพงลดลง เนื่องจากมีการใช้ระบบภาษีอากรของกลุ่มประชาคมแทนอัตราคงที่ซึ่งกำหนดโดยแกตต์ และหันไปนำเข้าธัญพืช จากกลุ่มประชาคมแทน

กลุ่มประชาคมยุโรปนั้นได้ทำความตกลงการเป็นสมาชิกร่วม (Association Agreement) กับตุรกี ไชปรัส และมอลต้า โดยที่ข้อตกลงกับตุรกีนั้น จะเป็นการก่อตั้งสหภาพศุลกากรขึ้น กล่าวคือ จะพิจารณารับตุรกีเข้า เป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมในอนาคต โดยตุรกีได้ยื่นใบสมัครเป็นทางการแล้ว ตั้งแต่ต้นปี 1987 อย่างไรก็ตาม การรับตุรกีนั้นยังมีอุปสรรคสำคัญทางด้านการเมืองอยู่ คือได้มีการให้เวลาปรับตัวมาตั้งแต่ปี 1973 โดยมีกำหนด 22 ปี อย่างไรก็ตาม ต้องหยุดขงักไปตั้งแต่ปี 1976 จนถึงเดือนธันวาคม 1987 จึงสามารถดำเนินการต่อไปได้เมื่อตุรกียอมลดภาษีลง

สำหรับข้อตกลงกับไชปรัสนั้น เริ่มต้นในปี 1973 โดยในขั้นแรกเป็นการเตรียมตัวเพื่อจะเข้า เป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมต่อไปในขั้นที่สอง การเจรจาเพื่อเข้าสู่ขั้นที่สองนั้น เริ่มต้นเมื่อ 1 มกราคม 1981 ได้มีการขยายข้อตกลงทางการค้าระหว่างกันหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม การเจรจาเรื่องการเข้าสู่สหภาพศุลกากรนั้น เริ่มต้นในตอนต้นปี 1984 และก้าวหน้าไปอย่างเชื่องช้า ได้มีการเล่นขอให้มีการปฏิบัติสำหรับขั้นที่สองนี้ เป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกขยายไปจนถึงปี 1995 ส่วนขั้นที่ 2 ซึ่งเข้าสู่สหภาพศุลกากรจะใช้เวลาหลังจากนั้นไปอีก 4 ปี

ข้อตกลงทางการค้ากับเขตการค้าเสรีของยุโรป (the European Free Trade Area : Efta) นั้น เริ่มต้นเมื่อเดนมาร์ก ไอร์แลนด์ และอังกฤษเข้า เป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมในปี 1973 และตั้งแต่ปี 1973 (ปี 1980 สำหรับไอร์แลนด์) กลุ่มประชาคม และ Efta ได้ร่วมกันก่อตั้ง เขตการค้าเสรีทางอุตสาหกรรมขึ้น

ในเดือนกันยายน 1973 ได้มีการตกลงทางการค้ากับประเทศยูโกสลาเวีย โดยมีระยะเวลา 5 ปี และในปี 1980 ได้มีการต่ออายุไปอีก 5 ปี จากนั้นก็มีการต่ออายุอีกเรื่อย ๆ เนื่องจากการขยายตัวของกลุ่มประชาคม

ในเดือนมิถุนายน 1988 ได้มีการบรรลุความสัมพันธทางการค้าอย่างเป็นทางการกับ CMEA (Council for Mutual Economic Assistance : Comecon) ซึ่งทำให้สามารถร่วมมือกันได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเจาะจงต่อไป รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูล การขนส่ง และสถานะแวดล้อม การสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกลุ่มประชาคม กับประเทศสมาชิกของ Comecon แต่ละประเทศนั้นกำลังดำเนินการแต่ยังไม่ก้าวหน้ามากนัก

นอกจากนั้น กลุ่มประชาคมยังได้บรรลุข้อตกลงทางการค้ากับประเทศในแอฟริกาเหนือ และตะวันออกกลางหลายประเทศ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.2 สำหรับข้อตกลงทางด้านเกษตร นั้น ได้มีการเจรจาขึ้นใหม่เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกของสเปนและโปรตุเกส

กลุ่มประชาคมยังมี non-preferential trade agreements กับอาร์เจนตินา บราซิล เม็กซิโก อูรุกวัย บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน และศรีลังกาด้วย

ในเดือนเมษายน 1978 ได้มีการเจรจาท่า non-preferential agreement กับ จีน เป็นเวลา 5 ปี และต่ออายุจนถึง 1985 จากนั้น ได้มีการบรรลุข้อตกลงร่วมมือทางการค้าใหม่ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 1985 เป็นเวลา 5 ปี และสามารถต่ออายุได้ ปัจจุบันกลุ่มประชาคมเป็นคู่ค้า และผู้ให้เทคโนโลยีเป็นอันดับสองของจีน

เมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 1975 กลุ่มประชาคมได้ลงนามในสนธิสัญญาโลเมกับประเทศใน แอฟริกา คาริบเบียน และแปซิฟิก รวม 46 ประเทศ ที่กรุงโลเม ประเทศโตโก และได้เริ่มมี ผลบังคับตั้งแต่ 31 กรกฎาคม 1975 มีกำหนดเวลา 5 ปี ได้ต่ออายุเป็นโลเม 2 1980-85 และโลเม 3 1985-90 ซึ่งมีการลงนามเมื่อเดือนธันวาคม 1984 ได้มีการเจรจาโลเม 4 (ไม่มีกำหนดระยะเวลา) เริ่มต้นการเจรจามาตั้งแต่เดือนตุลาคม 1988¹

เริ่มตั้งแต่โลเม 3 เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการ วัตถุประสงค์ และแนว ทางในการร่วมมือไปจากเดิม กล่าวคือ จากเดิมที่เน้นความสำคัญเฉพาะทางอุตสาหกรรมและ การค้าได้เปลี่ยนมาเน้นความสำคัญทางด้านเกษตร การพัฒนาชนบท และการเพิ่มผลผลิตอาหาร และนอกจากนั้น ยังเน้นการทำงานเป็นแบบโปรแกรมลุ่มบูรณาการมากกว่าจะพิจารณาทีละโครงการ ทางกลุ่มประชาคมได้ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้าน การเดินเรือ การท่องเที่ยว การประมง และการพัฒนาาระบบการสื่อสารมวลชน ภายใต้สนธิสัญญาดังกล่าว สมาชิกเกือบทุกประเทศจะได้รับ สิทธิพิเศษในการส่งสินค้าอุตสาหกรรมไปยังกลุ่มประชาคมโดยไม่เสียภาษีนำเข้า หรือเสียในอัตรา ต่ำ ถึงแม้ในทางปฏิบัติ จะมีการกีดกันการค้าโดยไม่ใช้ภาษีอยู่บ้างก็ตาม ได้มีการกำหนดโควตา นำเข้าเป็นรายปีแก่สินค้า เช่น น้ำตาล เนื้อโค และข้าว ส่วนสินค้าเกษตรที่ไม่แข่งขันกับ สินค้าของกลุ่มประชาคมจะได้รับสิทธิพิเศษมากกว่าประเทศที่ 3 สำหรับเงินช่วยเหลือตามโลเม 3

¹ ปัจจุบันประเทศใน อนุสัญญาโลเม (ACP Countries) มีรวมทั้ง 66 ประเทศ มี ประชากรมากกว่า 400 ล้านคน

ตารางที่ 2.2 : ข้อตกลงทางการค้ากับประเทศในแอฟริกาเหนือและตะวันออกกลาง

ประเทศ	
อียิปต์	18 มกราคม 1977 ไม่มีกำหนด ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ช่วยเหลือ และร่วมมือ
เลบานอน	พฤษภาคม 1977 ไม่มีกำหนด ร่วมมือทางการค้า และความช่วยเหลือทางเทคนิค
อัลจีเรีย	1 เมษายน 1976 ไม่มีกำหนด การค้าและความร่วมมือ
โมร็อกโก	1 เมษายน 1976 ไม่มีกำหนด การค้า และความร่วมมือ
ตูนิเซีย	1 เมษายน 1976 ไม่มีกำหนด การค้า และความร่วมมือ
จอร์แดน	18 มกราคม 1977 ไม่มีกำหนด ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ช่วยเหลือ และร่วมมือ
ซีเรีย	18 มกราคม 1977 ไม่มีกำหนด ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ช่วยเหลือ และร่วมมือ
อิสราเอล	1 กรกฎาคม 1976 ไม่มีกำหนด การค้าและความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การค้าเสรีทางอุตสาหกรรม

คือ 8.5 พันล้าน Ecu มากกว่า โลม 2 ซึ่งมี 5.5 พันล้าน Ecu โดยเงินจำนวนนี้มาจาก the European Development Fund (EDF)

กองทุนที่สำคัญอีกอันหนึ่งคือ the Stabex Fund ภายใต้ โลม 1 นั้น มีอยู่ 390 ล้าน Ecu ใช้เพื่อรักษาเสถียรภาพการส่งออกของประเทศเอซีที โครงการดังกล่าวได้ขยายตัวใน โลม 2 เป็น 557 ล้าน Ecu และ โลม 3 925 ล้าน Ecu โดยครอบคลุมทั้งหมด 47 สินค้าด้วยกัน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรทั้งหมด

สำหรับข้อตกลงทางการค้าที่สำคัญระหว่างกลุ่มประชาคมยุโรปและอาเซียนนั้น เริ่มขึ้นในปี 1971 โดยกลุ่มประชาคมได้ให้สิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) แก่ประเทศสมาชิกของอาเซียน ในปี 1980 กลุ่มประชาคมได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า เศรษฐกิจ และการพัฒนากับอาเซียน การส่งออกของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคมโดยได้รับสิทธิพิเศษนั้นแสดงไว้ดังตารางที่ 2.3 สำหรับทางด้าน การเกษตรนั้น กลุ่มประชาคมได้บรรลุข้อตกลงจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจ โดยเฉพาะการส่งออกมันสำปะหลังของประเทศไทย ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 1980

ตารางที่ 2.3 : การส่งออกของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคมภายใต้ GSP
ล้าน Ecu, (%)

	1980	1983	1986
การส่งออกทั้งหมด	3,494	3,978	5,112
ที่ได้รับ GSP	(100)	(100)	(100)
การส่งออกทั้งหมด	1,192	1,752	2,066
ที่ได้ประโยชน์จาก GAP	(34)	(44)	(40)
สินค้าเกษตร	0.553	0.785	0.800
	(15.8)	(19.7)	(15.6)
สินค้าอุตสาหกรรม	0.639	0.968	1.022
	(18.2)	(24.3)	(20.0)

ที่มา : EUROSTAT อ้างถึงใน Europe Information External Relations :
The European Community and Asean, 92/88.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การค้าสินค้าเกษตรกรรมของอาเซียนกับกลุ่มประชาคมยุโรป : บทวิเคราะห์ทางด้านมหภาค

3.1 รูปแบบการค้า : ภาพรวม

ตารางที่ 3.1 นั้น แสดงให้เห็นความสำคัญของสินค้าเกษตรกรรมที่มีต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศสมาชิกของอาเซียนได้เป็นอย่างดี กล่าวโดยสังเขปแล้วถึงแม้ว่าอาเซียนจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาทางอุตสาหกรรมอย่างมากในช่วง 1980-85 แต่การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมก็ยังมีสัดส่วนถึงร้อยละ 14 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด โดยไทยมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมากที่สุดคือ ร้อยละ 50 รองลงมาคือ ฟิลิปปินส์ ร้อยละ 32 และมาเลเซีย ร้อยละ 16 ส่วนประเทศอุตสาหกรรมใหม่หรือนิคมคือ สิงคโปร์มีสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมเพียง ร้อยละ 6

ตารางที่ 3.1 : สัดส่วนของสินค้าเกษตรกรรมในการค้าของประเทศสมาชิกอาเซียน, 1980-85 (%)

ประเทศ\ค้ากับ	โลก		กลุ่มประชาคมยุโรป	
	ส่งออก	นำเข้า	ส่งออก	นำเข้า
ไทย	50.01	3.84	55.97	6.59
สิงคโปร์	6.01	6.11	4.57	5.79
ฟิลิปปินส์	31.56	6.06	40.33	7.17
มาเลเซีย	15.64	9.36	19.51	5.85
อินโดนีเซีย	5.95	6.83	38.56	1.54
อาเซียน	14.13	6.51	27.41	5.00

ที่มา : คำนวณจาก UN, Commodity Trade Statistics, หลายเล่ม, IMF, Direction of Trade, UNCTAD, Handbook of International Trade and Development Statistics, หลายเล่ม, FAO, Trade Yearbook, หลายเล่ม.

กลุ่มประชาคมยุโรปนั้นเป็นตลาดสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญของอาเซียน โดยเฉพาะไทย ซึ่งสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไปยังกลุ่มประชาคมมีถึงร้อยละ 56 ของมูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมทั้งหมด รองลงมาคือ ฟิลิปปินส์ร้อยละ 40 และอินโดนีเซียร้อยละ 39

สำหรับทางด้านกรนำเข้านั้น เห็นได้ว่าสินค้าเกษตรกรรมมีความสำคัญค่อนข้างน้อยต่ออาเซียน สัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมนั้นอยู่ในระดับต่ำมากคือ เพียงร้อยละ 7 ของการนำเข้าทั้งหมด ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นได้เด่นชัดเกี่ยวกับสำหรับการนำเข้าจากกลุ่มประชาคมยุโรป ยกเว้นอินโดนีเซียแล้ว สัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมไม่แตกต่างกันมากนัก และทุกประเทศอยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

ประเทศสมาชิกอาเซียนยกเว้นสิงคโปร์นั้นมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมากกว่าการนำเข้าดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.2 นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าเพิ่มของ

ตารางที่ 3.2 : การค้าสินค้าเกษตรกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน, เฉลี่ย 1980-85, ล้าน \$ สหรัฐ

ประเทศที่ค้ากับ	โลก			กลุ่มประชาคมยุโรป		
	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ไทย	3,392 (2.7)	372 (0.6)	+3,020	836 (-4.3)	81 (10.8)	+755
สิงคโปร์	1,301 (5.8)	1,661 (5.6)	-360	100 (4.3)	163 (7.7)	-63
ฟิลิปปินส์	1,644 (-9.7)	453 (2.6)	+1,191	350 (-12.2)	57 (0.6)	+293
มาเลเซีย	2,162 (8.0)	1,164 (3.0)	+998	397 (6.6)	101 (-2.3)	+296
อินโดนีเซีย	1,302 (0.7)	972 (-15.0)	+330	413 (-6.1)	33 (5.0)	+380

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คืออัตราเพิ่มเฉลี่ย

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของโลกในช่วง 1980-85 ซึ่งเท่ากับ -1.8 แล้ว จะเห็นได้ว่ามีหลายประเทศโดยเฉพาะไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมค่อนข้างสูง กล่าวคือ มาเลเซียมีอัตราการเพิ่มการส่งออกเฉลี่ยถึงร้อยละ 8 รองลงมาคือ สิงคโปร์ ร้อยละ 6 และไทยร้อยละ 3 อย่างไรก็ตาม การส่งออกผลผลิตเกษตรกรรมไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปในช่วงดังกล่าวลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะฟิลิปปินส์ ลดลงถึงร้อยละ 12 รองลงมาคืออินโดนีเซียลดลงร้อยละ 6 และไทยลดลงร้อยละ 4

การนำเข้าผลผลิตการเกษตรจากกลุ่มประชาคมยุโรปในช่วงดังกล่าวกับเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก แม้ว่าการนำเข้าสินค้าเกษตรโดยทั่วไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยก็ตาม โดยเฉพาะไทยซึ่งนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมจากกลุ่มประชาคมยุโรปเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11

เราสามารถเห็นภาพของรูปแบบการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างประเทศสมาชิกของอาเซียนกับกลุ่มประชาคมยุโรปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยศึกษาจาก Export และ Import Intensity¹ สำหรับ Export Intensity นั้นวัดได้โดย

$$EI_{ij} = \frac{X_{ij}}{X_i} / \frac{M_j}{M_w - M_i}$$

โดยที่ X_{ij} = การส่งออกจาก i ไป j

X_i = การส่งออกทั้งหมดของ i

M_j = การนำเข้าทั้งหมดของ j

M_w = การนำเข้าทั้งหมดของโลก

M_i = การนำเข้าทั้งหมดของ i

และ Import Intensity นั้นวัดได้โดย

$$II_{ij} = \frac{M_{ij}}{M_i} / \frac{X_j}{X_w - X_i}$$

¹Kojima, K. (1964), pp. 16-36.

ศัพท์ที่มีผู้นิยมใช้ในระยะเวลาหลัง ๆ นี้มีรูปแบบเปลี่ยนไปเล็กน้อย เช่น

$$\frac{X_{ij}}{M_j} / \frac{X_i - X_{ij}}{M_w - M_j} \text{ มีชื่อเรียกว่า gamma-coefficient}$$

ดู Young, c. (1972), 120-135.

โดยที่ M_{ij} = การนำเข้าของ i และ j

M_i = การนำเข้าทั้งหมดของ i

X_j = การส่งออกทั้งหมดของ j

X_w = การส่งออกทั้งหมดของโลก

X_i = การส่งออกทั้งหมดของ i

ดัชนีดังกล่าวจะมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อสัดส่วนการส่งออกของ i ไป j เท่ากับสัดส่วนของอุปสงค์การนำเข้าของ j จากตลาดอื่น หรือสัดส่วนการนำเข้าของ i จาก j เท่ากับสัดส่วนการส่งออกของ j ไปตลาดอื่น ผลการคำนวณได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.3

จะเห็นได้ว่า ทางด้านการส่งออกสินค้า เกษตรกรรมนั้น กลุ่มประชาคมเป็นตลาดที่มีความสำคัญมากที่สุดแก่นิโตนีเซียเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน คือดัชนีมีค่า 0.88 รองลงมาคือไทย 0.69 ส่วนฟิลิปปินส์และมาเลเซีย ใกล้เคียงกันคือ 0.59 และ 0.51 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกของอาเซียนไม่ได้พึ่งพาท่ออยู่กับการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมจากกลุ่มประชาคมยุโรปมากนัก ที่สูงที่สุดคือไทย มีค่าดัชนี 0.34 รองลงมาคือ ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ ซึ่งมีค่าดัชนี 0.19 และ 0.15 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.3 : ความเข้มข้นในการส่งออกและนำเข้า ของประเทศสมาชิกอาเซียนในการค้าสินค้า เกษตรกรรมกับกลุ่มประชาคมยุโรป, 1980-85

ประเทศ	ส่งออก	นำเข้า
ไทย	0.69	0.34
สิงคโปร์	0.21	0.15
ฟิลิปปินส์	0.59	0.19
มาเลเซีย	0.51	0.13
อินโดนีเซีย	0.88	0.05

ที่มา : เหนือตารางที่ 3.1

3.2 โครงสร้างความชำนาญเฉพาะอย่าง และสภาวะการแข่งขัน

เพื่อให้เข้าใจถึงโครงสร้างการค้าระหว่างอาเซียนกับกลุ่มประชาคมนั้น จำเป็นจะต้องมีการวิเคราะห์ลงไปรายละเอียดโดยแยกออกเป็นสินค้าการเกษตรทั้งสิ้น 27 ชนิด ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1.1 โดยการวิเคราะห์นั้นต้องการจะตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ไทยมี comparative advantages และ disadvantages ในการค้าสินค้าเกษตรกับโลกและกลุ่มประชาคมยุโรปอย่างไร โดยเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียน

2. การส่งออกสินค้าดังกล่าวมีการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นในขณะเดียวกันหรือไม่ กล่าวคือ การค้าเป็นแบบ inter-industry specialization หรือเป็นแบบ intra-industry specialization

3. การค้าดังกล่าวมีศักยภาพในการขยายตัวอย่างไร

3.2.1 Revealed Comparative Advantage

ดัชนีที่ใช้วัดลักษณะของโครงสร้างการค้าซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีคือ ดัชนี revealed comparative advantage¹ (RCA) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$RCA_{ik} = (X_{ik} / X_i) / (X_{wk} / X_w)$$

โดยที่ X_{ik} = การส่งออกสินค้า k ของ i

X_i = การส่งออกทั้งหมดของ i

X_{wk} = การส่งออกสินค้า k ของโลก

X_w = การส่งออกทั้งหมดของโลก

การที่ดัชนีนี้มีค่าต่างไปจาก 1 นั้น จะหมายถึง comparative advantage ของประเทศนั้น กล่าวคือ แสดงให้เห็นขนาดของการค้าที่เป็นจริงซึ่งต่างไปจากการค้าที่คาดคะเนในโลก อย่างไรก็ตาม ไม่มีการพิจารณาถึงทิศทางของการค้าแต่อย่างใด²

¹Balassa, B. (1967). Brown, A.J. (1948). และ Kojima, K. (1970, 1971)

²Kunimoto, K. (1977) pp.15-32.

ข้อโต้แย้งที่สำคัญไปกว่านั้นก็คือ comparative advantage นั้น น่าจะหมายถึงการค้าสุทธิ (net trade) กล่าวคือ การส่งออกของประเทศใดประเทศหนึ่งนั้น จะแสดงให้เห็นถึงการสูญเสียสภาพการแข่งขันระหว่างประเทศ ดุลการค้าที่เป็นบวก (หรือลบ) จึงแสดงให้เห็น comparative advantage (disadvantage) อย่างแท้จริง สูตรการคำนวณหา RCA ซึ่งได้รับการปรับปรุงใหม่เป็นดังนี้¹

$$RCA_{ik} = \ln \left(\frac{X_{ik}/M_{ik}}{\sum_{k=1}^n X_{ik} / \sum_{k=1}^n M_{ik}} \right)$$

โดยที่ M_{ik} = การนำเข้าสินค้า k ของ i

ในการคำนวณได้แบ่ง k ตาม SITC ดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 1.1 ($n=27$) ดัชนี RCA ยิ่งมีค่ามาก เมื่อประเทศ i ประสบความสำเร็จทางด้านการค้าในสินค้าชนิดนั้นมาก ผลการคำนวณโดยใช้ข้อมูลในช่วง 1980-85 ได้แสดงไว้ในตาราง 3.4

สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ เนื่องจากขาดข้อมูลเราจึงไม่สามารถวัดความ RCA ในรูปของความแตกต่างของราคาส่งออก มาตรการการคุ้มครองและป้องกันผู้ผลิตหรือผู้บริโภคภายใน ค่าขนส่ง ธรรมเนียม หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีแต่อย่างใด

ผลการคำนวณ RCA ของประเทศสมาชิกของอาเซียนในการค้ากับโลก และกลุ่มประชาคมยุโรป แสดงให้เห็นลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. สินค้าที่อาเซียนมี comparative advantage ในตลาดโลกก็คือ ไม้ ข้าว ข้าวโพต ผักสด ผลไม้กระป๋อง น้ำตาล ปลาสด และกระป๋อง กาแฟ ชา ผลไม้สดและแห้ง อาหารสัตว์ เนื้อมะพร้าวแห้ง เนื้อและเมสันต์ปาล์ม และไข่และน้ำนมพืช อย่างไรก็ตาม แต่ละประเทศสมาชิกของอาเซียนมีความชำนาญเฉพาะสินค้าแตกต่างกัน
2. สินค้าที่อาเซียนมี comparative advantage ในการค้าสินค้าเกษตรกรรมกับกลุ่มประชาคมยุโรป คือ ผักสด น้ำตาล เครื่องเทศ ปลาสดและกระป๋อง กาแฟ ชา อาหารสัตว์ ถั่วลิสง และไข่และน้ำนมพืช มีสินค้าเพียงบางรายการเท่านั้นที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างสอดคล้องกับการค้าในตลาดโลก ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของการค้าสินค้าเกษตรกรรมกับกลุ่มประชาคมยุโรปได้เป็นอย่างดี

¹Donges, J. (1982), Finger, J.M. and Derose, D.A. (1978).

ตารางที่ 3.4 : Revealed Comparative Advantage สำหรับสินค้าเกษตรกรรม
ของอาเซียน 1980-85 (เฉพาะบางรายการ)

รายการ \ คำทับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
<u>ไทย :</u>		
0114 Poultry	5.97	-
042 Rice	12.29	-
044 Maize	4.37	-
054 Vegetable	2.29	2.08
058 Fruit preparations	2.91	-
06 Sugar and preparations	1.12	0.96
075 Spices	-1.29	2.82
42 Fixed vegetable oil, fat	-3.18	3.41
<u>สิงคโปร์ :</u>		
03 Fish and preparation	0.08	2.58
058 Fruit and preparation	-0.21	1.87
071 Coffee and substitutes	0.49	3.08
072 Cacao	-7.10	3.89
2221 Groundnuts	-0.27	4.36
42 Fixed vegetable oil, fat	1.37	1.60
<u>ฟิลิปปินส์ :</u>		
057 Fruit	3.18	-
058 Fruit preparations	2.20	1.65
06 Sugar and preparations	3.22	-4.03
071 Coffee and substitutes	4.87	-
081 Feeding stuff	-1.65	2.58

ตารางที่ 3.4 : (ต่อ)

รายการ	ค่ากับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
<u>ฟิลิปปินส์ (ต่อ) :</u>			
2232	Palm nuts & kernels	2.02	-
42	Fixed vegetable, oil, fat	2.18	3.05
<u>มาเลเซีย :</u>			
03	Fish and preparations	-0.42	2.56
072	Cacao	3.78	3.36
081	Feeding stuff	-1.15	1.50
42	Fixed vegetable oil, fat	3.72	3.49
<u>อินโดนีเซีย :</u>			
03	Fish and preparation	3.68	-
054	Vegetable	0.85	1.58
071	Coffee and substitutes	6.75	-
072	Cacao	1.33	1.35
074	Tea and mate	6.16	3.84
081	Feeding stuff	-0.13	1.70
42	Fixed vegetable oil, fat	2.20	1.84

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

เนื่องจากดัชนี RCA นั้น มีพื้นฐานจากข้อมูลการส่งออกและการนำเข้าที่เกิดขึ้นจริง จึงทำให้มาตรการกีดกันการนำเข้าต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบภาษี (tariff) และไม่มีภาษี (non-tariff) อาจมีผลทำให้ผลการคำนวณบิดเบือนไปจากความเป็นจริงได้ นอกจากนี้ การสนับสนุนการส่งออก ก็อาจจะทำให้เกิดการบิดเบือนได้เช่นกัน แต่เนื่องจากนโยบายการสนับสนุนการส่งออกทางด้านการเกษตรของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนนั้น ไม่ค่อยมีความสำคัญมากนัก เราจึงยังอาจละเลยเสียได้ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างการแข่งขันโดยพิจารณามาตรการกีดกันการนำเข้าดังกล่าว จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์จากการส่งออกเปรียบเทียบประกอบไปด้วย หรือที่เรียกกันว่า "comparative export performance" หรือ CEP ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$CEP_{ik} = X_{ik} / X_{wk} : \frac{\sum_{k=1}^n X_{ik}}{\sum_{k=1}^n X_{wk}}$$

โดยการแบ่ง k ตาม SITC เช่นเดียวกัน (n=27) ผลการคำนวณได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.5 ดัชนี CEP ที่มีค่าเกิน 1 หมายความว่าสัดส่วนของสินค้าดังกล่าวในการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมทั้งหมดมากกว่าของโลก ดังนั้น ประเทศดังกล่าวจะมีความได้เปรียบเปรียบเทียบ (relative advantage) ในสินค้านั้น สำหรับดัชนี CEP ที่มีค่าต่ำกว่า 1 ก็มีความหมายในทางกลับกัน

ความล่อคล่องระหว่างดัชนี RCA และ CEP นั้น อาจอธิบายได้ในขั้นนี้ว่าการค้าสินค้าเกษตรกรรมของอาเซียนนั้นเป็นแบบ inter-industry มากกว่า intra-industry ถึงแม้ว่าสินค้าเกษตรกรรมชนิดเดียวกันจะมีความแตกต่างกันได้ในสายตาของผู้บริโภค อันเนื่องมาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันก็ตาม แต่โครงสร้างการค้าเกษตรกรรมในช่วง 1980-85 นี้ ไม่แสดงให้เห็นถึงลักษณะดังกล่าวซึ่งในประเด็นนี้จะได้วิเคราะห์ในรายละเอียดต่อไป

สินค้าที่มี relative advantage (CEP จะมีค่ามากกว่า 1) แต่ RCA มีค่าต่ำหรือเป็นลบนั้น เช่น ไทย คือ ปลาและปลากระป๋อง ผักกระป๋อง และเมล็ดฝ้าย สิงคโปร์ คือ ปลาและปลากระป๋อง ผลไม้กระป๋อง กาแฟ โกโก้ ชา เครื่องเทศ ยาสูบ ทั่วสีลัง พิลิปินส์ คือ โกโก้ เมล็ดฝ้าย เนื้อมะพร้าวแห้ง เนื้อและเมล็ดปาล์ม มาเลเซียคือ เครื่องเทศ เนื้อมะพร้าวแห้ง และอินโดนีเซียคือ เครื่องเทศ ยาสูบ เมล็ดฝ้าย เนื้อมะพร้าวแห้ง และเนื้อและเมล็ดปาล์ม

ตารางที่ 3.5 : Comparative Export Performance สำหรับสินค้าเกษตรกรรม
ของอาเซียน, 1980-85 (เฉพาะบางรายการ)

รายการ	ไทย	สิงคโปร์	ฟิลิปปินส์	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
0114 Poultry	1.02	0.37	0	0	0
03 Fish & pre.	1.34	1.07	0.80	0.47	1.69
042 Rice	9.22	0.10	0.38	0.02	0.01
044 Maize	1.37	0.23	0	0	0.05
054 Vegetable	3.90	0.55	0.03	0.12	0.50
056 Veg. products	1.36	0.77	0.07	0.17	0.06
057 Fruit	0.10	0.46	1.86	0.16	0.06
058 Fruit pre.	1.11	1.14	2.31	0.43	0.06
06 Sugar & pre.	1.15	0.09	2.87	0.11	0.19
071 Coffee & sub.	0.07	1.09	0.41	0.03	4.38
072 Cacao	0	5.13	1.20	5.06	1.93
074 Tea & Mate	0.01	1.57	0	0.03	7.64
075 Spices	0.33	12.02	0.02	2.53	8.30
12 Tobacco & Ma.	0.78	1.00	0.77	0.01	1.28
2221 Groundnuts	0.35	2.17	0	0	0.15
2223 Cotton seeds	4.89	0	1.44	0	1.37
2231 Copra	0	7.59	13.51	5.85	2.87
2232 Palm nut & k.	0.18	0.18	1.16	0	13.3
42 Fixed veg. oil, fat	10.14	11.09	11.86	30.58	4.42

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

3.2.2 Inter-industry specialization

จากคำถามที่ 2 ที่ว่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของประเทศสมาชิกของอาเซียน มีการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นในขณะเดียวกันหรือไม่นั้น วิเคราะห์ได้โดย trade overlap coefficients (TO) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$To = 2 \cdot \sum_{k=1}^n \min(X_k, M_k) / \sum_{k=1}^n (X_k + M_k)$$

โดยที่ $n = 27$ เช่นเดิม ผลการคำนวณได้แสดงไว้ในตาราง 3.6 สัมประสิทธิ์ดังกล่าวจะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง +1 ค่าสัมประสิทธิ์จะเข้าใกล้ +1 เมื่อการส่งออกสินค้าดังกล่าวมีการนำเข้าในขณะเดียวกัน การค้าจะเป็นในแบบ intra-industry specialization ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่าต่ำนั้น หมายถึง การส่งออกและนำเข้าเกิดขึ้นกับสินค้าต่างชนิดกัน นั่นคือรูปแบบการค้าเป็นแบบ inter-industry specialization

ในการวิเคราะห์การค้าสินค้าเกษตรกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนกับโลก และกับกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น ได้ผลที่สอดคล้องสนับสนุนคำอธิบายที่ว่า การค้าสินค้าเกษตรดังกล่าวเป็นแบบ inter-industry specialization ยกเว้น สิงคโปร์ประเทศเดียวที่มีค่าสัมประสิทธิ์ดังกล่าวค่อนข้างสูง คือ มีลักษณะเป็น intra-industry specialization มากกว่าประเทศอื่นใดในอาเซียน

ตารางที่ 3.6 : Trade Overlap Coefficients ของประเทศสมาชิกอาเซียน, 1980-85

ประเทศ\ คำกับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
ไทย	0.129	0.039
สิงคโปร์	0.665	0.426
ฟิลิปปินส์	0.196	0.020
มาเลเซีย	0.195	0.203
อินโดนีเซีย	0.205	0.034

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศ ซึ่งมี TO ในการค้าสินค้าเกษตรกรรมกับกลุ่ม
ประชาคมยุโรปต่ำมากและต่ำกว่าการค้ากับโลกก็คือ ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

3.2.3 Export similarity

การทดสอบว่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของไทยทั้งที่ไปยังตลาดโลกและ
กลุ่มประชาคมยุโรปนั้น มีการแข่งขันกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนอย่างใดบ้างนั้น ทำได้
โดยคำนวณหา export similarity index ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$ES = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \min [X_k(ac), X_k(bc)] \cdot 100$$

โดยที่ $X_k(ac)$ = สัดส่วนการส่งออกสินค้า k ของ a ไป c ต่อการ
ส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมด

$X_k(bc)$ = สัดส่วนการส่งออกสินค้า k ของ b ไป c ต่อการส่งออก
สินค้าเกษตรทั้งหมด

สำหรับ k ซึ่งแบ่งตาม SITC เช่นเดิม ($n = 27$) จะได้ผลดังแสดงไว้ใน
ตารางที่ 3.7 การคำนวณแยกเป็นการส่งออกไปยังตลาดโลก และตลาดกลุ่มประชาคมยุโรป
ตามสูตร ถ้าลักษณะการส่งออก a และ b เหมือนกัน ดังนั้น $X_k(ac) = X_k(bc)$ และ ES
จะมีค่าเท่ากับ 100 แต่ถ้าลักษณะการส่งออกไม่เหมือนกันเลย EX จะมีค่าเป็นศูนย์

ไทยกับมาเลเซียนั้น มีการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไปยังตลาดโลกคล้ายคลึง
กันมาก ($ES = 99$) แต่กลับมีความแตกต่างกันอย่างมากในตลาดของกลุ่มประชาคมยุโรป
($ES = 9$) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนนั้น จะเห็นได้ว่าการส่ง
ออกสินค้าเกษตรกรรมทั้งที่ไปยังตลาดโลกและตลาดกลุ่มประชาคมต่างกัน กล่าวคือ ES มีค่าอยู่
ระหว่าง 25-30 ในตลาดโลก และ 13-16 ในตลาดกลุ่มประชาคมยุโรป

ตารางที่ 3.7 : Export Similarity Indice สำหรับสินค้าเกษตรกรรม
ของอาเซียน, 1980-85, (%)

ประเทศ	ค้ากับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
ไทย	กับ สิงคโปร์	29.45	16.48
ไทย	กับ ฟิลิปปินส์	29.63	14.79
ไทย	กับ มาเลเซีย	99.00	9.45
ไทย	กับ อินโดนีเซีย	25.12	13.27

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

3.2.4 Potential for trade expansion

สำหรับคำถามที่ 3 ที่ว่าไทยและประเทศสมาชิกอื่น ๆ ของอาเซียนมีศักยภาพในการขยายการค้ากับกลุ่มประชาคมยุโรปมากน้อยเพียงใดนั้น ในการวิเคราะห์จะได้คำนวณหาสัมประสิทธิ์ของศักยภาพในการขยายการค้า ดังนี้

$$PTE = \left[\frac{\text{Min} (X_k, M_k)}{\text{Max} (X_k, M_k)} \right] 100$$

โดยสัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายเหมือนเดิม และแบ่ง k ตาม SITC จะได้ผลการคำนวณซึ่งแยกออกเป็นการค้ากับโลกและตลาดกลุ่มประชาคมยุโรป ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3.8

สินค้าเกษตรกรรมที่มีศักยภาพในการขยายตัวในการค้ากับกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น มีไม่มากนัก สำหรับไทยคือ กาแฟ ชา อาหารสัตว์ สิงคโปร์ คือ หมู ไก่ นม ไข่ ชา ไซ และน้ำมันพืช ผลไม้กระป๋อง มาเลเซีย คือ นม ผลไม้สดและแห้ง ผลไม้กระป๋อง อินโดนีเซีย คือ ผลไม้กระป๋อง ยาลูบ ส่วนฟิลิปปินส์ มีน้ำตาลและยาลูบ

ตารางที่ 3.8 : Potential for Trade Expansion สำหรับสินค้าเกษตรกรรม
ของอาเซียน 1980-85, (%) (เฉพาะบางรายการที่ PTE > 10)

รายการ \ คำทับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
<u>ไทย :</u>		
001 Live animals	87.44	2.54
02 Dairy pro.	11.72	-
03 Fish & pre.	12.33	3.03
057 Fruit	30.11	-
071 Coffee & sub	7.92	64.27
074 Tea & Mate	64.76	-
075 Spices	39.70	0.58
081 Feeding stuff	86.37	72.61
12 Tobacco & Ma.	65.25	4.84
2222 Soya beans	78.53	-
42 Fixed veg. oil, fat	37.89	0.32
<u>สิงคโปร์</u>		
001 Live animals	27.37	-
0113 Meat of swine	17.29	-
0114 Poultry	16.75	-
02 Dairy pro.	38.44	-
03 Fish & pre.	84.67	12.36
044 Maize	32.46	-
054 Vegetable	47.16	-
056 Veg. pro	30.43	15.77
057 Fruit	28.65	-

ตารางที่ 3.8 : (ต่อ)

รายการ \ ต่อกับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
058 Fruit pre.	63.59	25.36
06 Sugar & pre.	17.30	-
071 Coffee & sub.	78.50	7.52
072 Cacao	90.23	3.35
073 Cacao pro.	99.77	-
074 Tea & Mate	53.05	83.64
075 Spices	80.33	-
081 Feeding stuff	68.04	-
11 Beverage	59.35	0.87
12 Tobacco & ma.	46.21	-
2221 Groundnuts	59.91	2.10
2222 Soya beans	41.04	-
2231 Copra	75.17	-
2232 Palm nuts & k.	12.40	-
411 Animal oils & fats	85.52	-
42 Fixed veg. oil & fat	32.51	33.1
<u>ฟิลิปปินส์ :</u>		
0113 Meat of swine	94.25	-
03 Fish & pre	14.39	-
042 Rice	70.54	-
054 Vegetable	83.08	-
056 Veg. pro	53.99	-
06 Sugar & pre.	1.10	10.94

ตารางที่ 3.8 : (ต่อ)

รายการ \ คำทับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
072 Cacao	89.81	-
073 Cacao pro.	27.11	-
075 Spices	21.48	-
081 Feeding stuff	69.98	1.22
11 Beverages	23.34	-
12 Tobacco & ma	75.57	6.27
411 Animal oils & fats	39.57	-
<u>มาเลเซีย :</u>		
011 Live animals	57.67	0.73
0113 Meat of swine	12.30	-
02 Dairy pro.	11.32	-
03 Fish & pre.	82.20	1.96
054 Vegetable	18.55	-
056 Veg. pro.	31.96	-
057 Fruit	36.88	95.05
058 Fruit pro.	74.54	21.37
06 Sugar & pre.	11.69	-
071 Coffee & sub.	17.62	-
073 Cacao pro.	58.29	-
075 Spices	47.46	-
081 Feeding stuff	58.89	5.66
11 Beverages	23.01	-
2231 Copra	50.66	-

ตารางที่ 3.8 : (ต่อ)

รายการ \ คำกับ	โลก	กลุ่มประชาคมยุโรป
<u>อินโดนีเซีย :</u>		
044 Maize	75.64	-
054 Vegetables	31.78	1.65
057 Fruit	71.45	-
058 Fruit & pre.	46.96	62.87
072 Cacao	19.69	2.07
073 Cacao pro.	44.09	-
075 Spices	61.36	-
081 Feeding stuff	85.41	1.45
12 Tabacco & ma	59.59	13.98
2221 Groundnuts	87.42	-
2232 Palm nuts & k.	25.94	-
411 Animal oils & fat	29.38	-

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

3.2.5 ข้อตกลงแบบทวิภาคี และการกีดกันทางการค้า

ข้าว : ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวที่สำคัญที่สุดของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปและเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลกด้วย อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการส่งออกข้าวไปยังกลุ่มประชาคมมีเพียงร้อยละ 3 ของการส่งออกข้าวทั้งหมด และไทยมีสัดส่วนการตลาดในกลุ่มประชาคมเพียงร้อยละ 15¹ โดยประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดของไทยในกลุ่มประชาคมก็คือ อิตาลี

¹Chaipan, C. (1987)

คู่แข่งที่สำคัญที่สุดของไทยคือ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อินเดีย ปากีสถาน ออสเตรเลียและซูรินาเม สำหรับข้าวจากสหรัฐอเมริกานั้น เป็นข้าวที่มีคุณภาพดีเลิศ มีราคาแพง และได้รับความนิยมนจากผู้บริโภค บางส่วนจะส่งออกเป็นข้าวเปลือก ส่วนประเทศในอเมริกาใต้คือ ออสเตรเลีย และอาร์เจนตินา ถึงแม้จะมีตลาดในกลุ่มประชาคมยุโรปเป็นตลาดที่สำคัญที่สุด แต่ผลผลิตก็ลดลงอย่างมาก ทำให้การส่งออกลดลงไปด้วย

ตลาดข้าวที่สำคัญที่สุดของอินเดีย ปากีสถาน และออสเตรเลีย ในกลุ่มประชาคมยุโรป ก็คือ อังกฤษ ก่อนปี 1973 นั้น ได้รับสิทธิพิเศษในฐานะประเทศในเครือจักรภพ งดเว้นภาษีนำเข้าซึ่งเก็บในอัตราร้อยละ 10 หลังจากอังกฤษเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมสิทธิพิเศษดังกล่าวได้ล้มเลิกไป อย่างไรก็ตาม ปากีสถานยังได้รับ GSP ในการส่งข้าวไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปในปัจจุบัน แต่สัดส่วนการส่งออกไปกลุ่มประชาคมก็มีไม่ถึงร้อยละ 5 ของปริมาณข้าวส่งออกทั้งหมดเท่านั้น

ประเทศที่ได้เปรียบไทยในตลาดข้าวของกลุ่มประชาคมยุโรป คือซูรินาเม ซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกข้าวออกที่สำคัญที่สุดของกลุ่มประเทศเออีพี ซูรินาเมนั้น ได้รับอัตราส่วนลดของภาษีนำเข้าของกลุ่มประชาคมตาม อนุสัญญา โลมเม

ยาลูบ : กลุ่มประชาคมยุโรปเป็นตลาดที่สำคัญตลาดหนึ่งของยาลูบจากอาเซียน โดยมีศักยภาพในการขยายตัวระหว่าง ร้อยละ 5-14 โดยอินโดนีเซียเป็นผู้ส่งออกที่สำคัญที่สุด และมีศักยภาพการขยายตัวมากที่สุดคือ ร้อยละ 14 คู่แข่งชั้นที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา อินเดีย ปากีสถาน และศรีลังกา

ก่อนปี 1973 ประเทศในเครือจักรภพและตามข้อตกลง ยาลูบเด ได้รับ การยกเว้นภาษีนำเข้า หลังจากปี 1973 เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนการให้สิทธิพิเศษมาเป็นในรูปของ GSP โดยที่อินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ ศรีลังกา มาเลเซีย และสิงคโปร์ ไม่ได้รับ สิทธิพิเศษดังกล่าวตามที่ปรากฏอยู่ใน Joint Declaration of Intent (JDI)

เมื่อมากลุ่มประชาคมได้กำหนดขีดยของยาลูบที่ได้รับ GSP เสียใหม่ โดยรวม ชนิด Virginia - flue - cured tobacco โดยหวังให้ประโยชน์แก่อินเดีย ซึ่งเป็นผู้ส่งออก ยาลูบชนิดดังกล่าวที่สำคัญไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป โดยผู้ส่งออกจะเสียภาษีนำเข้าในอัตราค่า ภายใต้อัตราปริมาณโควตาที่กำหนด

การกีดกันการค้าดังกล่าว ทำให้การส่งออกของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคม มีศักยภาพการขยายตัวไม่มากนัก

ชา : ภายใต้ระบบของกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น กำหนดลักษณะของชาแตกต่างกันเป็น 2 ประเภท คือ loose tea และ package tea ประเภทแรกไม่เสียภาษีนำเข้า ส่วนประเภทที่ 2 เสียภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 5 โดยที่ประเทศในลันธิสัญญาโลเมได้รับยกเว้นภาษีตั้งแต่ปี 1974 เป็นต้นมา กลุ่มประชาคมยุโรปได้รวม package tea เข้าไว้ใน GSP ประเทศที่ได้รับ GSP จะได้รับยกเว้นภาษี

ประเทศสมาชิกในอาเซียนที่เป็นผู้ส่งออกชาที่สำคัญไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป คือ ไทย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยที่ไทยและสิงคโปร์มีศักยภาพในการขยายตัวสูง

กาแฟ : ไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการส่งออกกาแฟไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปมากที่สุดใอาเซียน รองลงมาก็คือ สิงคโปร์ โดยมีคู่แข่งที่สำคัญคือ อินเดีย และศรีลังกา การส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมจะต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 7 (mfn tariff rate) ในขณะที่ประเทศภายใต้ลันธิสัญญาโลเมได้รับการยกเว้น อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 1977 เป็นต้นมา ได้มีการลดภาษีนำเข้าเหลือเพียงร้อยละ 5 ตามข้อตกลงของ GATT สำหรับผลผลิตเขตร้อน ทำให้การนำเข้ากาแฟจากประเทศที่ 3 ขยายตัวขึ้น

น้ำตาล : ก่อนปี 1973 การส่งออกน้ำตาลไปยังประเทศอังกฤษนั้นเป็นไปตาม the Commonwealth Sugar Agreement (CSA) ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าภายใต้โควตาที่กำหนด ในขณะที่ผู้ส่งออกอื่นต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราร้อยละ 10.9 โดยมีอินเดียและออสเตรเลียเป็นผู้ส่งออกที่สำคัญ เมื่ออังกฤษเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรปแล้ว การนำเข้าน้ำตาลเป็นไปตาม the EEC Sugar Protocol ซึ่งเริ่มตั้งแต่มกราคม 1975 เป็นต้นมา และเป็นไปตามลันธิสัญญาโลเม ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าภายใต้โควตาที่กำหนดในราคาสูงเท่ากับราคาประกันของกลุ่มประชาคมยุโรป

ถึงแม้ออสเตรเลียจะถอนตัวออกไป แต่อินเดียยังคงได้รับสิทธิพิเศษในการส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปโดยได้รับยกเว้นภาษี นอกจากนั้น ประเทศภายใต้ลันธิสัญญาโลเม ซึ่งเป็นผู้ส่งออกที่สำคัญเช่นกันเป็นจำนวน 14 ประเทศ ก็ได้รับสิทธิพิเศษดังกล่าวด้วย

ฟิลิปปินส์ เป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของอาเซียนในการส่งออกน้ำตาลไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป แต่มีศักยภาพในการขยายตัวเพียงร้อยละ 11 เนื่องจากเหตุผลดังกล่าว สำหรับผู้ส่งออกที่สำคัญ รองลงมาก็คือ ไทย มีศักยภาพในการขยายตัวเพียงร้อยละ 4 สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย นั้น เน้นการส่งออกไปยังตลาดนอกกลุ่มประชาคมเป็นหลัก

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ส่งออกน้ำตาลจากอาเซียนก็คือ การที่ตลาดโลกมีราคาตกต่ำอันเนื่องมาจากการที่กลุ่มประชาคมยุโรปผลิตน้ำตาลได้เกินความต้องการ และนำออกขายในตลาดโลกในราคาลดลง

เมลิตีนน้ำมัน : ก่อนปี 1973 ประเทศในเครือจักรภพ 22 ประเทศ และตามความตกลงขนาด จำนวน 18 ประเทศ ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าซึ่งเก็บในอัตราร้อยละ 10 ในการส่งไปยังประเทศอังกฤษ หลังจากอังกฤษเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประชาคมจึงได้เปลี่ยนการนำเข้าตามระบบของกลุ่มประชาคมยุโรปที่ให้สิทธิเก็บภาษีนำเข้า

ประเทศสมาชิกของอาเซียน ถึงแม้จะเป็นผู้ส่งออกเมลิตีนน้ำมันที่สำคัญในตลาดโลกโดยสินค้าที่ส่งออกคือ ถั่วลิสง เมลิตุนั้น เนื้อมะพร้าวแห้ง เนื้อและเมล็ดปาล์ม และเมล็ดละหุ่ง แต่การส่งออกไปยังตลาดกลุ่มประชาคมนั้นน้อยมาก ทั้งนี้เพราะอุปสงค์ของเมลิตีนน้ำมันที่นั่นค่อนข้างเฉพาะเจาะจง (ไม่สามารรถถือว่า เมลิตีนน้ำมันเป็น homogeneous product) ทำให้มีปริมาณอุปทานไม่ตรงหรือไม่พอเพียงกับอุปสงค์ที่ต้องการ เป็นสำคัญ ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นกับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งส่งออกเมลิตีนน้ำมันชนิดอื่น ๆ ด้วย

น้ำมันและไขมันพืช : ก่อนปี 1973 ประเทศในเครือจักรภพได้รับยกเว้นภาษีนำเข้า ในการส่งไปยังประเทศอังกฤษ ซึ่งเก็บในอัตราดังนี้คือ น้ำมันปาล์มดิบร้อยละ 10 และน้ำมันอย่างอื่นร้อยละ 15 หลังจากปี 1973 ได้เปลี่ยนมาเป็นระบบของกลุ่มประชาคมซึ่งมีอัตราภาษีนำเข้าดังนี้คือ น้ำมันถั่วลิสงดิบร้อยละ 10 น้ำมันปาล์มดิบร้อยละ 15 และน้ำมันละหุ่งร้อยละ 8 โดยที่อินเดียและศรีลังกา ถูกตัดสิทธิออกไป และประเทศตามอนุสัญญาโลเมได้สิทธิพิเศษในการยกเว้นภาษีนำเข้า ประมาณปี 1975 เป็นต้นมา จึงได้มีการบรรจุน้ำมันพืชหลายชนิดเข้าใน GSP และมีการลดภาษีนำเข้าหลายชนิดคือ น้ำมันปาล์มสำหรับอุตสาหกรรมจากร้อยละ 4 เป็น 2.5 น้ำมันเมล็ดปาล์มและมะพร้าวสำหรับอุตสาหกรรมจากร้อยละ 5 เป็น 2.5 และน้ำมันละหุ่งจากร้อยละ 8 เป็น 6 ในปีต่อมา ได้ลดภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบสำหรับผลิตอาหารสัตว์จากร้อยละ 6 เป็น 4 และน้ำมันปาล์มและน้ำมันมะพร้าวสำหรับผลิตอาหารสัตว์จากร้อยละ 10 เป็น 8 ในปี 1977 ได้มีการลดภาษีนำเข้าอีกสำหรับน้ำมันปาล์มที่ไม่ไปน้ำมันดิบจากร้อยละ 14 เป็น 12 สำหรับน้ำมันเมล็ดปาล์มและมะพร้าวซึ่งไม่ใช่ไขมันดิบจากร้อยละ 15 เป็น 13 อย่างไรก็ตาม การลดภาษีนำเข้าดังกล่าวมีความสำคัญต่อ GSP น้อยมาก

ประเทศสมาชิกของอาเซียน เป็นผู้ส่งออกน้ำมันและไข่มุกหอยที่สำคัญในตลาดโลก แต่มีศักยภาพการขยายตัวในตลาดกลุ่มประชาคมยุโรปต่ำมาก (ยกเว้นสิงคโปร์ ซึ่งมีศักยภาพในการขยายตัวร้อยละ 30) ยกตัวอย่างเช่น กรณีของไทยที่มีศักยภาพในการขยายตัวในตลาดโลกถึงร้อยละ 38 ในขณะที่มีศักยภาพในการขยายตัวในกลุ่มประชาคมยุโรปเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้น

ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา : สินค้าในกลุ่มนี้ รวมถึง กุ้ง ปู และปลาหมึก ที่ส่งไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปด้วย โดยจะต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราสูง ในขณะที่ประเทศในสนธิสัญญาโลเมไม่ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า

อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 1974 เป็นต้นมา กลุ่มประชาคมได้รวมสินค้าในกลุ่มนี้ไว้ใน GSP หลายรายการ เช่น กุ้งนางในปี 1974 กุ้งในปี 1975 ซึ่งหมายถึงว่าประเทศที่ได้ GSP จะได้รับการลดภาษีนำเข้าจากร้อยละ 18 เป็น 8 และลดลงมาเหลือร้อยละ 7 ในปี 1976 และเหลือร้อยละ 6 ในปี 1978 จนถึงปัจจุบัน ในปี 1977 ได้มีการรวมกุ้งนางใน GSP และทำให้ได้รับการลดภาษีนำเข้าจากร้อยละ 20 เหลือเพียงร้อยละ 8 ในปี 1978 และเหลือเพียงร้อยละ 7 ในปี 1979 สำหรับปลาหมึกก็รวมอยู่ใน GSP ตั้งแต่ปี 1978 เป็นต้นมา และได้ทำให้ภาษีนำเข้าลดลงจากร้อยละ 20 เป็นร้อยละ 8 และเหลือร้อยละ 7 ตั้งแต่ปี 1979

สำหรับปลา ปลาหมึก และหอยกระป๋อง ก็ได้มีการลดภาษีนำเข้าใน GSP เช่นกัน จากร้อยละ 16 เป็น 10 สำหรับปลาซาร์ดีน (mfn rate คือ ร้อยละ 20) ปูกระป๋องจากร้อยละ 13 เป็น 6.5 และปลาหมึกกระป๋องจากร้อยละ 16 เหลือ ร้อยละ 6

ประเทศคู่แข่งชั้นที่สำคัญสำหรับอาเซียนก็คือ อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ และศรีลังกา ซึ่งหมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีนำเข้าในการส่งไปอังกฤษมาตั้งแต่ปี 1973

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง : ไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่สำคัญที่สุดของอาเซียนและของโลกไปยังตลาดกลุ่มประชาคมยุโรปเพื่อนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์ โดยเสียภาษีนำเข้าร้อยละ 6 และมีสัดส่วนการตลาดในกลุ่มประชามร้อยละ 80 ตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา ได้มีการลงนามในข้อตกลงจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจ ทำให้ไทยสามารถส่งออกได้ประมาณปีละไม่เกิน 5 ล้านตัน

3.2.6 ความสัมพันธ์ทางการค้ากับสเปนและโปรตุเกส

ตามทฤษฎีการรวมกลุ่ม (integration theory) การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรป จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตและการลงทุน นอกจากนี้ ตามแผนการของการรวมยุโรปเป็นตลาดเดียวภายในปี 1992 นั้น ก็รวมสเปนและโปรตุเกสเข้าไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม สเปนและโปรตุเกสจะต้องใช้เวลาในการปรับตัว 10 ปี นับจากปี 1986 กล่าวคือ จะเข้าร่วมกลุ่มอย่างสมบูรณ์หลังจากปี 1996 ไปแล้ว

การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น หมายถึงว่า จะต้องมีการปรับระดับภาษีลง เป็นระดับเดียวกับกลุ่มประชาคม ต้องยอมรับนโยบายเกษตรร่วมและปรับราคาตามราคาร่วม ซึ่งจะมีผลกระตุ้นให้การผลิตทางการเกษตรขยายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสเปน อย่างไรก็ตาม สเปนและโปรตุเกสจะต้องยอมรับข้อตกลงต่าง ๆ ที่กลุ่มประชาคมได้ทำไว้กับประเทศที่ 3 ที่สำคัญก็คือ สนธิสัญญาโลเม และการให้สิทธิประโยชน์ตาม GSP

กล่าวโดยทั่วไปสำหรับระยะยาว การค้าระหว่างอาเซียนกับสเปนและโปรตุเกส น่าจะปรับตัวไปสู่ทิศทางเดียวกับการค้ากับกลุ่มประชาคมยุโรป อย่างไรก็ตาม ถ้ายึดถือโครงสร้างและรูปแบบการค้าในช่วงปี 1980-85 เป็นหลัก เราจะเห็นได้ดังที่แสดงไว้ในตาราง 3.9 ว่าศักยภาพการค้าของสเปนและโปรตุเกสกับอาเซียน สำหรับสินค้าเกษตรกรรมนั้น มีไม่มากนัก รายการสินค้าที่พอมีคู่ทางขยายตัวได้บ้าง เช่น ปลาและผลิตภัณฑ์จากปลา เครื่องเทศ และไขและน้ำมันพืช โดยที่สิงคโปร์เป็นคู่ค้าที่สำคัญที่สุด

3.3 ข้อสรุป และแนวทางสำหรับอนาคต

การค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างอาเซียนกับกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น เป็นไปตามรูปแบบและโครงสร้างการค้าแบบเหนือ-ใต้ ที่รู้จักกันดี สินค้าเกษตรกรรมของอาเซียนที่มีคู่ทางขยายตัวในกลุ่มประชาคมยุโรปส่วนใหญ่เป็นเพราะได้รับสิทธิประโยชน์ตาม GSP หรือสินค้าซึ่งมีการเก็บภาษีนำเข้าในอัตราต่ำตามข้อตกลงของแกตต์ ส่วนการนำเข้าจากกลุ่มประชาคมของอาเซียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่กลุ่มประชาคมมีผลผลิตส่วนเกิน ในขณะที่อาเซียนไม่มี comparative advantage เช่น ผลิตภัณฑนม เป็นต้น

ตารางที่ 3.9 : Potential for Trade Expansion สำหรับการค้าสินค้า
เกษตรกรรมของอาเซียนกับลัเบนและโปรตุเกส, 1980-85, (%)

รายการ	ค้ากับ	ลัเบน	โปรตุเกส
	<u>ไทย</u>		
03	Fish & pre.	4.59	-
	<u>สิงคโปร์</u>		
03	Fish & pre.	19.69	53.78
075	Spices	14.97	-
42	Fixed veg. oils, fats	17.47	-
	<u>ฟิลิปปินส์</u>		
42	Fixed veg. oils, fats	0.47	-
	<u>มาเลเซีย</u>		
42	Fixed veg. oils, fats	7.26	-
	<u>อินโดนีเซีย</u>		
-		-	-

ที่มา : เหมือนตารางที่ 3.1

อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของอาเซียนไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น ถูกจำกัดด้วยมาตรการการกีดกันการค้าที่สำคัญ 2 ประการคือ ข้อตกลงแบบทวีภาคี และการที่กลุ่มประชาคมมีนโยบายให้ GSP เฉพาะแต่ประเทศกำลังพัฒนาที่ยากจนที่สุดเท่านั้น ซึ่งไม่รวมประเทศในอาเซียนอยู่ด้วย

สำหรับสู่ทางการค้าในอนาคตนั้นมีความสำคัญ 2 เหตุการณ์ที่จะต้องพิจารณาคือ การเป็นตลาดเดียวของกลุ่มประชาคมยุโรปภายในปี 1992 และผลการเจรจาสินค้าเกษตรในรอบอุรุกวัย ซึ่งใช้เวลา 4 ปี และจะเสร็จสิ้นในปี 1990

ตาม Cecchini Report ซึ่งประมาณไว้ว่าการเป็นตลาดเดียวของกลุ่มประชาคมจะเพิ่มมูลค่าอีกร้อยละ 4-7 ของมวลรวมผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศในระยะยาว

รายได้ที่เพิ่มขึ้นสิ่งน่าจะทำให้มีการนำเข้าจากประเทศที่ 3 เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนการนำเข้าจาก อาเซียนจะเพิ่มขึ้นอย่างไรนั้น บ่มขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าในระยะยาวเป็น สำคัญ อย่างไรก็ตาม ก็มีแนวทางที่เป็นไปได้ว่ากลุ่มประชาคมจะหันมาใช้มาตรการกีดกันการค้า จากประเทศที่ 3 เพิ่มขึ้นด้วยในขณะเดียวกัน

สำหรับการเจรจาสินค้าเกษตรกรรมรอบอุรุกวัยซึ่งสหรัฐอเมริกาภายใต้การ สันนิบาตของกลุ่มเศรษฐกิจไทยเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ได้พยายามเจรจาที่จะให้มีผู้ทางที่แน่นอนในการ ลดการสนับสนุนทางการเกษตรลง ข้อเสนอดังกล่าวนี้ได้รับการคัดค้านจากกลุ่มประชาคมยุโรป แนวโน้มของการกีดกันการค้าดังกล่าวย่อมจะต้องทำให้ผู้ทางการค้าสินค้า เกษตรกรรมเปลี่ยนจากแบบเหวี่ยง-ไต่ มาเป็นแบบไต่-ไต่ อย่างแน่นอน โดยเฉพาะประเด็นที่ นำสนใจก็คือ การขยายการค้าระหว่างประเทศในอาเซียนด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การค้าดังกล่าว ก็ไม่สามารถขยายตัวได้มากนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ คือ การกีดกันการค้าของแต่ละประเทศ ในอาเซียนนั้นอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน ถึงแม้โครงการให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่ประเทศสมาชิก ของอาเซียน (PTA) ซึ่งจากการประชุมระดับรัฐมนตรีของอาเซียนในประเทศไทยเมื่อกลางเดือน ตุลาคม 2531 นี้ ได้ตกลงที่จะมีสินค้านำเข้าอยู่ในโครงการแล้วถึง 14,462 รายการ อย่างไรก็ตาม รายการส่งวนสิทธิ์ก็ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น รายการสินค้าที่รวมอยู่ใน PTA ยังมีการค้าเกิดขึ้นจริงค่อนข้างน้อย มากไปกว่านั้นยังมีการกีดกันการค้าในรูปแบบที่ฉ้อโกง (NTBS) อีกด้วย การกีดกันการค้ารวมกับความสำเร็จจากการปฏิวัติเขียวทำให้หลายประเทศซึ่งขาดดุลใน การผลิตสินค้าประเภทอาหาร เริ่มสามารถผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองได้ และมีส่วนเกินเพื่อส่งออก ซึ่งมีผลต่อการขยายตัวของการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างประเทศสมาชิกของอาเซียนด้วย

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยซึ่งเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของอาเซียนที่สำคัญก็คือ ปัจจัยทางด้านการเมือง¹ การหาประโยชน์ร่วมกันจากการเจรจาต่อรองกับประเทศที่ 3 และ จากการมีนโยบายร่วมทางด้านเกษตรนั้น ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่น่าสนใจสำหรับอนาคต เพราะจะต้องหาแนวทางที่จะนำไปสู่การค้าเสรี (trade liberalization) ทั้งระหว่างเหวี่ยง-ไต่ และ ไต่-ไต่ พร้อมกันไป

¹ ชัยวุฒิ ชัยพันธุ์ (2531)

นอกจากแนวทางของนโยบายมหภาคดังกล่าวแล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีการ
ปรับโครงสร้างและกลยุทธในระดับจุลภาคอย่างรีบด่วนอีกด้วยเพื่อให้สามารถไปประโยชน์จาก
ศักยภาพการค้าที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกจำเป็นต้องปรับยุทธการตลาด และ
การลงทุนให้สอดคล้องกับแผนการและนโยบายของกลุ่มประชาคม ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านราคา คุณภาพ
และเสถียรภาพ ทางด้านอุปทานก็ตาม

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย : ทวีเคราะห์ทางด้านจุลภาค

จากการวิเคราะห์ทางด้านมหภาคในบทที่แล้ว จะเห็นได้ว่ากลุ่มประชาคมยุโรปนั้น เป็นตลาดสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญของอาเซียน โดยเฉพาะไทย ซึ่งสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปมีถึงร้อยละ 56 ของมูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมทั้งหมด เมื่อพิจารณาทางด้าน Export และ Import Intensity จะเห็นได้ว่า การส่งออกของไทยมีค่าดัชนีถึง 0.69 เป็นที่ 2 รองจากอินโดนีเซีย ในขณะที่ดัชนีการนำเข้าสินค้าเกษตรกรรมของไทยจากกลุ่มประชาคมยุโรปมีเพียง 0.34

สินค้าที่ไทยมี comparative advantage ในตลาดโลกคือ ไม้ ข้าว ข้าวโพด ผัก ผลไม้ และน้ำตาล ส่วนในตลาดของกลุ่มประชาคมยุโรปคือ ผัก เครื่องเทศ และน้ำมันพืช จะเห็นได้ว่ามีสินค้าเพียงบางรายการเท่านั้นที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างสอดคล้องกับการค้าในตลาดโลกซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรปได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังเห็นได้อย่างชัดเจนว่าการค้าเป็นแบบที่การส่งออกและนำเข้าเกิดขึ้นกับสินค้าต่างชนิดกัน (inter-industry specialization) กล่าวคือ Trade Overlap Coefficients ของไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรป มีค่าเพียง 0.039

สินค้าเกษตรกรรมของไทยที่มีศักยภาพสูงในการขยายตัวในตลาดกลุ่มประชาคมยุโรปคือ สัตว์ปีก (2.5%) ปลากระป๋อง (3.0%) กล้วย (69.3%) อาหารสัตว์ (72.6%) และ ยาลูกบ (4.8%)

การวิเคราะห์ด้านมหภาคดังกล่าวนี้ จะได้นำมา เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ทางด้านจุลภาค คือผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้ส่งออกแต่ละราย โดยศึกษากรณีของไทย การวิเคราะห์ดังกล่าวจะกระทำเพื่อตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. ผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตของไทย ประเภทใดบ้างที่ได้รับหรือคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากนโยบายการค้าของกลุ่มประชาคมยุโรป
2. ผู้ส่งออกและผู้ผลิตดังกล่าวมีการรับรู้ปัญหาและมีพฤติกรรมในการปรับตัวอย่างไรบ้าง

4.1 ลักษณะของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในการศึกษานี้ จำเป็นต้องจำกัดขอบเขตอยู่ที่ผู้ผลิต และผู้ส่งออกที่มีที่ตั้ง หรือมีสำนักงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการเท่านั้น โดยสัมมติว่า ผู้ผลิตและผู้ส่งออกดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการกำหนดพฤติกรรม โดยมีผู้ผลิตและผู้ส่งออกในจังหวัดอื่น ๆ เป็นผู้ตาม ข้อสัมมติดังกล่าวนี้นี้ ไม่ผิดไปจากความจริงมากนัก เนื่องจากผู้ผลิตและผู้ส่งออกรายใหญ่จะมีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ หรืออย่างน้อยก็มีสำนักงานอยู่ในเขตดังกล่าวทั้งสิ้น

ในขั้นแรก ได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้ทราบถึงจำนวน และสถานที่ติดต่อผู้ผลิต และผู้ส่งออก ซึ่งมีสินค้าอยู่ในข่ายที่ต้องการ ซึ่งพบว่ามียู่เป็นจำนวน 242 ราย จากนั้นจึงได้ทำการติดต่อทางจดหมายและโทรศัพท์เพื่อขอข้อมูลและสัมภาษณ์ ปรากฏว่าได้รับการตอบรับ 94 ราย และจากข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบว่าผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่ไม่ตรงตามความต้องการ 12 ราย และได้คัดออกไป คงเหลือผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สัมภาษณ์จริงจำนวน 82 ราย โดยแสดงรายชื่อไว้ในภาคผนวก การสัมภาษณ์ได้กระทำในเดือนมกราคม ถึง เมษายน 1989 โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดการบริษัท ผู้จัดการฝ่ายการตลาด หรือรองผู้จัดการ

4.2 ลักษณะโครงสร้างของผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย

ลักษณะการประกอบการ

จากจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมดที่สัมภาษณ์พบว่า เป็นผู้ผลิตอย่างเดี่ยว ร้อยละ 7.3 เป็นผู้ส่งออก (รวมทั้งจัดจำหน่ายภายในประเทศด้วย ร้อยละ 56.1 ส่วนร้อยละ 36.6 ทำการผลิต จัดจำหน่าย และส่งออกเอง การประกอบการดังกล่าวมีระดับการลงทุนเฉลี่ย 12.4 ล้านบาท ที่ดินที่ตั้งโรงงาน 4.3 ไร่ และมูลค่าของอาคารโรงงานและเครื่องจักร 8.5 ล้านบาท ผู้ประกอบการ ร้อยละ 21.9 มีการร่วมทุนกับต่างประเทศ โดยมีทุนไทยและทุนต่างชาติในอัตราส่วน 51 : 49 ประเทศที่มีการร่วมทุนด้วยมากที่สุดคือ ญี่ปุ่น รองลงมาคือ ไต้หวัน สหราชอาณาจักร และเยอรมนีตะวันตก

ผลิตภัณฑ์

ร้อยละ 92.7 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์แสดงรายการสินค้าที่ผลิต หรือส่งออก ซึ่งกำหนดไว้ 11 รายการตามตารางที่ 3.8 คือ สัตว์เป็น นมและผลิตภัณฑ์นม ปลาและปลากระป๋อง ผลไม้ กาแฟ ชา เครื่องเทศ อาหารสัตว์ บุหรี่ ถั่วเหลือง และน้ำมันพืช โดยเฉลี่ยแต่ละผู้ประกอบการมีสินค้าที่ดำเนินการผลิตหรือส่งออก 3.4 รายการ ทำการผลิตเฉลี่ยร้อยละ 67.8 ของความสามารถในการผลิตต่อปี มียอดขายโดยเฉลี่ยปีละ 47.9 ล้านบาท และมีมูลค่าการส่งออก โดยเฉลี่ยปีละ 42.1 ล้านบาท

วัตถุดิบ

ผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์มีมูลค่าการใช้วัตถุดิบ โดยเฉลี่ยปีละ 29.9 ล้านบาท ซึ่งในกรณีที่ เป็นผู้ส่งออกอย่างเดียว นั้น ในที่นี้วัตถุดิบจะหมายถึงสินค้าที่ซื้อเข้ามาเพื่อส่งออกโดยมิได้ผ่านขบวนการแปรรูปอีก ร้อยละ 89.6 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์แสดงรายการว่า ใช้วัตถุดิบที่ผลิตขึ้นได้ในประเทศเป็นหลัก

ตลาดการจำหน่าย

ร้อยละ 62.1 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์มีสัดส่วนการตลาดในประเทศและต่างประเทศเป็นสัดส่วน 70 : 30 จะเห็นได้ว่า ตลาดในประเทศนั้นเป็นตลาดหลัก และเมื่อพัฒนาธุรกิจในประเทศได้ประสบความสำเร็จแล้ว จึงหันไปดำเนินธุรกิจเพื่อการส่งออก

4.3 การส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป

ร้อยละ 74.7 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์ตอบว่าได้ส่งสินค้าไปยังกลุ่มประชาคมเป็นเวลาโดยเฉลี่ย 8 ปีแล้ว ส่วนอีกร้อยละ 3.1 ตอบว่าจะทำการส่งออกในอนาคต และกลุ่มประชาคมยุโรปเป็นตลาดที่น่าสนใจ

สำหรับประเทศลูกค้าที่สำคัญในกลุ่มประชาคมยุโรปนั้น เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เยอรมนีตะวันตก ร้อยละ 22.8 สหราชอาณาจักร ร้อยละ 18.1 เนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 18.0 เบลเยียม ร้อยละ 9.7 อิตาลี ร้อยละ 8.6 สเปน ร้อยละ 2.7 และอื่น ๆ ร้อยละ 20.1

ร้อยละ 42.8 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์ตอบว่าได้รับข่าวสารการค้ำจากรัฐบาล โดยเฉพาะกระทรวงพาณิชย์ และร้อยละ 57.2 ตอบว่าได้รับข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ เช่น หอการค้า สถานทูต บริษัทในต่างประเทศที่ร่วมทุนด้วย หรือเป็นผู้นำเข้า และจากหนังสือพิมพ์และวารสารจากต่างประเทศ

จากคำถามที่ว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกลุ่มประชาคมยุโรปจะมีผลต่อกิจการอย่างไรบ้าง ร้อยละ 87.4 ตอบว่า การกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีในระดับกลุ่มประชาคม และการกีดกันในแต่ละประเทศล่มาซิก ก่อให้เกิดปัญหาในการส่งออกที่สำคัญไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป การมีมาตรฐานสินค้าที่แตกต่างกันของประเทศล่มาซิกแต่ละประเทศของกลุ่มประชาคม ข้อจำกัดทางด้านสำราณลู่และระเบียบวิธีการนำเข้า นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง

สำหรับคำถามถึงสถานะการณ์ที่มีผลกระทบต่อกิจการซึ่งประกอบด้วย การรับอังกฤษ เตนมารัก และไอร์แลนด์เข้าเป็นล่มาซิกในปี 1973 สันธิสัญญาโลเมซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 1975 การรับกรีกเข้าเป็นล่มาซิกในปี 1981 การรับสเปน และโปรตุเกสเข้าเป็นล่มาซิกในปี 1986 และโครงการที่จะเป็นตลาดร่วมล่มาซิก ในปี 1992 นั้น ร้อยละ 67.1 ตอบว่าไม่มีผลกระทบต่อกิจการมากนัก เนื่องจาก กลุ่มประชาคมยุโรปมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นทุกปี และสัดส่วนการตลาดของไทยก็เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนที่เหลือตอบว่าไม่ทราบ ร้อยละ 42.6 ของผู้ที่ตอบคำถามระบุว่าสันธิสัญญาโลเม มีผลกระทบต่อกิจการ เนื่องจากสินค้าคล้ายคลึงกัน และได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีทำให้ไทยสูญเสียตลาด และร้อยละ 27.8 ระบุว่า โครงการตลาดร่วมล่มาซิกแบบในปี 1992 อาจจะทำให้การแข่งขันสูงขึ้น มีการกีดกันการค้าเพิ่มมากขึ้น และจะมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนมาสู่ยุโรปตอนใต้มากขึ้นกว่าการลงทุนในเอเชีย

ร้อยละ 57.7 ของผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ไทยมีข้อได้เปรียบประเทศอาเซียนอื่น ๆ ตรงที่แรงงาน และวัตถุดิบมีราคาถูก ตลอดจนสถานภาพทางการเมืองมั่นคง ส่วนข้อเสียเปรียบก็คือ มีระเบียบวิธีการยุ่งยาก ลำย้า และมีปัจจัยพื้นฐานไม่พอเพียง มีร้อยละ 36.9

สำหรับมาตรการและความช่วยเหลือจากรัฐบาลที่คิดว่าควรจะมีนั้น ร้อยละ 28.7 เห็นว่า ควรเร่งปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะท่าเรือ ร้อยละ 19.1 เห็นว่าควรช่วยเหลือให้บริการข่าวสารและช่วยเหลือเผยแพร่สินค้าไทยในกลุ่มประชาคมยุโรป ตลอดจนสนับสนุนในการนำสินค้าไทยไปจัดแสดง ร้อยละ 8.6 เห็นว่ารัฐบาลควรเจรจาต่อรองเพื่อขอสิทธิพิเศษ

ทางด้านภาษีศุลกากรต่อกลุ่มประชาคมยุโรป และร้อยละ 1.3 เห็นว่า ไทยควรอนุญาตให้ธนาคารต่างประเทศตั้งสาขาในประเทศมากขึ้น เพื่อแลกกับการเปิดสาขาธนาคารในประเทศนั้น อันจะเป็นการส่งเสริมการส่งออกของไทยให้มากขึ้น

4.4 กลยุทธ์และพฤติกรรมในการปรับตัว

สำหรับในหัวข้อนี้ จะได้ศึกษากลยุทธ์และพฤติกรรมในการปรับตัวสำหรับตลาดกลุ่มประชาคมยุโรปของผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทย เพื่อที่จะตอบคำถามที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ผู้ผลิตและผู้ส่งออกของไทยใช้กลยุทธ์อย่างไรในปัจจุบัน
2. แผนการหรือแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงสำหรับอนาคต
3. ระยะเวลาในการปรับตัวและสภาวะดุลยภาพ

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ห้้น ได้มาจากแบบสอบถาม ภาค ค. (ดูในภาคผนวก) โดยแบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 6 ประเภท คือ การลงทุนร่วมกับนายทุนจากต่างประเทศ จัดตั้งตัวแทนจำหน่ายในกลุ่มประชาคมยุโรป มอบให้บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยจำหน่ายและส่งออก นำสินค้าไปเปิดแสดงตามงานแสดงสินค้าในประเทศสมาชิกต่าง ๆ ของกลุ่มประชาคมยุโรป เพิ่มการลงทุนในประเทศอื่นที่มีทรัพยากรมากกว่าไทย หรือกลยุทธ์อื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้

จากการสอบถามถึงกลยุทธ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 21.9 ของผู้ประกอบการตอบว่า ใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วม ร้อยละ 8.4 ใช้บริการของบริษัทการค้าของไทย ร้อยละ 12.7 ใช้วิธีนำสินค้าไปแสดง ร้อยละ 0.8 ใช้วิธีตั้งตัวแทน ร้อยละ 0.2 ใช้กลยุทธ์การไปลงทุนในประเทศอื่น และที่เหลืออีกร้อยละ 56.0 ใช้กลยุทธ์ที่นอกเหนือไปจากนี้

จากคำถามถึงแผนการการดำเนินงานกลยุทธ์ในอนาคต พิจารณาจากกลยุทธ์ทั้ง 6 ประเภทดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า ได้ผลสรุปได้ดังตารางที่ 4.1 การอ่านผลจากตารางนั้น ดังตัวอย่างเช่น แถวตั้งที่ 1 หมายถึง ผู้ประกอบการทั้งหมดที่ตอบว่าใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วมกับต่างประเทคนั้น ยืนยันที่จะใช้กลยุทธ์ดังกล่าวต่อไป (= 1 หรือ 100%) และเห็นว่า เป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุด หรือแถวตั้งที่ 2 หมายถึงร้อยละ 25 ของผู้ประกอบการที่ใช้กลยุทธ์การตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคม ยืนยันที่จะใช้มาตราบการนี้ต่อไป ร้อยละ 65 ต้องการเปลี่ยนไปใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วม และอีกร้อยละ 10 ต้องการเปลี่ยนไปเป็นการแสดงสินค้าในกลุ่มประชาคมให้มากขึ้น เป็นต้น

สำหรับคำถามสุดท้ายที่ว่า ถ้าแผนกลยุทธ์มีลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วนี้จะใช้เวลาในการปรับตัวเท่าไร จึงจะเข้าสู่สภาวะดุลยภาพนั้น สามารถตอบได้โดยใช้ Markov Analysis

ตารางที่ 4.1 : แผนกลยุทธ์และพฤติกรรมในอนาคต

	1	2	3	4	5	6
1. ลงทุนร่วม	1	.65	.04	.36	.12	.22
2. ตั้งตัวแทน	0	.25	.08	.27	0	.07
3. บริษัทการค้าไทย	0	0	.81	.09	0	.11
4. แล่ดงสินค้า	0	.10	.02	.28	0	.18
5. ลงทุนที่อื่น	0	0	.01	0	.88	.01
6. อื่น ๆ	0	0	.04	0	0	.41

ที่มา : สํารวจเอง

เป็นวิธีการที่นิยมกันมากในการวิเคราะห์แผนกลยุทธ์ทางการตลาด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเขียนเป็นภาษาเบสิก และผลที่ได้จากการคำนวณนั้นดูได้ในภาคผนวก

ผลโดยสรุปก็คือสถานการณ์ที่จะเข้าสู่สภาวะดุลยภาพนั้นเริ่มมาตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่ 23 กล่าวคือ ผู้ประกอบการไทยจะใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วมกับต่างประเทศ ร้อยละ 99 ส่วนในสภาวะดุลยภาพซึ่งเป็นช่วงเวลา 39 นั้น ผู้ประกอบการไทยจะใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วมกับต่างประเทศ ร้อยละ 99.79 ใช้กลยุทธ์ส่งออกโดยบริษัทการค้าไทย ร้อยละ .02 และไปลงทุนในประเทศอื่น ร้อยละ .04 โดยกลยุทธ์ 2 กลยุทธ์หลังนี้เป็นเงื่อนไขของการเข้าสู่ดุลยภาพ

ข้อสรุปจากการวิเคราะห์ดังกล่าวก็คือกลยุทธ์การลงทุนร่วมเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุดในสายตาของผู้ประกอบการไทยในการขยายตลาดในกลุ่มประชาคมยุโรป

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะด้านนโยบาย

5.1 ข้อสรุป

1. กลุ่มประชาคมยุโรปก่อตั้งตามสนธิสัญญากรุงโรมซึ่งลงนามในปี 1957 โดยมีหลักการที่จะเปิดการค้าเสรีระหว่างกันในขณะที่มีการใช้ภาษีร่วมกันในการป้องกันการนำเข้าจากประเทศที่ 3 โดยมีนโยบายเกษตรร่วมบรรจุอยู่ในสนธิสัญญาดังกล่าวมาตั้งแต่เริ่มแรก
2. การขยายตัวครั้งแรก เกิดขึ้นในปี 1973 โดยรับอังกฤษ เดนมาร์ก และไอร์แลนด์ เข้าเป็นสมาชิก รับกรีกเข้าเป็นสมาชิกในปี 1981 และสเปนและโปรตุเกสในปี 1986 และตั้งแต่ปี 1985 เป็นต้นมาได้เริ่มโครงการที่จะเป็นตลาดร่วมโดยสมบูรณ์ ในปี 1992
3. ในปี 1971 กลุ่มประชาคมได้ให้สิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปแก่ประเทศสมาชิกของอาเซียน ในปี 1980 กลุ่มประชาคมได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางการค้า เศรษฐกิจ และการพัฒนากับอาเซียน ส่วนข้อตกลงจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจกับประเทศไทยสำหรับมันสำปะหลังนั้น เริ่มมาตั้งแต่ปี 1980
4. ในปี 1980-85 การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมีสัดส่วน ร้อยละ 14 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของอาเซียน โดยไทยมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมากที่สุด คือ ร้อยละ 50 ประเทศสมาชิกอาเซียน (ยกเว้นสิงคโปร์) มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมมากกว่าการนำเข้า
5. กลุ่มประชาคมยุโรปเป็นตลาดสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญของอาเซียน โดยเฉพาะไทยซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกสินค้าเกษตรกรรม ร้อยละ 56 ของมูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมทั้งหมด
6. พิจารณาจากค่า Export และ Import Intensity จะเห็นว่ากลุ่มประชาคมเป็นตลาดที่มีความสำคัญที่สุดแก่อินโดนีเซีย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน คือมีดัชนีทางด้านการส่งออก 0.88 รองลงมาคือ ไทย 0.69 ส่วนทางด้านการนำเข้าอาเซียนไม่ได้พึ่งพากับสินค้าเกษตรจากกลุ่มประชาคมมากนัก
7. สินค้าที่อาเซียนมี comparative advantage ในการค้าสินค้าเกษตรกรรมกับกลุ่มประชาคมยุโรป คือ ผักสด น้ำตาล เครื่องเทศ ปลาสด และกระป๋อง กาแฟ ชา อาหารสัตว์ ถั่วลิสง และโยและน้ำมันพืช มีสินค้าเพียงบางรายการเท่านั้นที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างล้นดก

กับการค้าในตลาดโลก ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของการค้าสินค้าเกษตรกรรมในกลุ่มประชาคมยุโรปได้เป็นอย่างดี

8. จากการวิเคราะห์ พบว่าการค้าเป็นแบบ inter-industry specialization คือมีการส่งออกและนำเข้าในสินค้าต่างชนิดกัน ยกเว้นสิ่งค้ำประกันที่มีการค้าเข้าใกล้ลักษณะ intra-industry specialization มากกว่าประเทศในอาเซียนอื่น ๆ

9. พิจารณาจากค่าดัชนี Export Similarity พบว่าประเทศสมาชิกของอาเซียน มีการแข่งขันกันในการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปอยู่ในระดับที่ต่ำ ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 9-16

10. สินค้าเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการขยายตัวในกลุ่มประชาคมยุโรปสูงมีไม่มากนัก สำหรับไทยคือ กาแฟ ชา อาหารสัตว์ สิ่งค้ำประกัน หมู ไก่ นม ไข่ ปลา ไข่ และน้ำมันพืช และผลไม้กระป๋อง มาเลเซียคือ นม ผลไม้สด และแห้ง ผลไม้กระป๋อง อินโดนีเซีย คือ ผลไม้กระป๋อง ยาลูบ ส่วนฟิลิปปินส์ น้ำตาล และยาสูบ

11. จากการวิเคราะห์ในระดับมหภาค ทำให้กล่าวได้ว่าสู่ทางการค้าสินค้าเกษตรกรรม จะต้องเปลี่ยนจากแบบเหนือ-ใต้ มาเป็น ใต้-ใต้ อย่างแน่นอน โดยเฉพาะการขยายตัวทางการค้าสินค้าเกษตรกรรมระหว่างประเทศในอาเซียนด้วยกัน

12. จากการศึกษาทางด้านจุลภาคกรณีผู้ผลิตและผู้ส่งออกไทยเป็นจำนวน 82 ราย พบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 87.4 เห็นว่าการกีดกันที่นำไปภายในระดับกลุ่มประชาคม และการกีดกันในแต่ละประเทศสมาชิกก่อให้เกิดปัญหาในการส่งออก

13. ร้อยละ 67.1 ของผู้ประกอบการตอบว่า การขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรป ไม่มีผลต่อกิจการมากนัก และร้อยละ 42.6 ของผู้ที่ตอบคำถามระบุว่า สันนิษฐานว่าโลกจะมีผลกระทบต่อกิจการเพราะผลิตสินค้าคล้ายคลึงกัน และร้อยละ 27.8 ระบุว่า โครงการตลาดร่วมสมบูรณ์แบบในปี 1992 จะทำให้มีการแข่งขันเพิ่มขึ้น และมีการกีดกันการค้าเพิ่มมากขึ้น

14. สำหรับกลยุทธ์ที่นำไปในปัจจุบันนี้ ร้อยละ 21.9 ใช้การลงทุนร่วมกับต่างประเทศ ร้อยละ 8.4 ใช้บริการบริษัทการค้าของไทย ร้อยละ 12.7 ใช้วิธีนำสินค้าไปแสดง ร้อยละ 0.8 ใช้วิธีตั้งตัวแทน ร้อยละ 0.2 ใช้กลยุทธ์การไปลงทุนในประเทศอื่น และที่เหลืออีกร้อยละ 56.0 ใช้กลยุทธ์ที่นอกเหนือไปจากนี้

15. จากการสอบถามถึงแผนการปรับตัวในอนาคตและวิเคราะห์สภาวะดุลยภาพ พบว่า ในสภาวะดุลยภาพจะมีการใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วม ร้อยละ 99 กลยุทธ์การส่งออกโดย บริษัทการค้าไทย และการไปลงทุนในประเทศอื่น ๆ นั้น เป็นเงื่อนไขการเข้าสู่ดุลยภาพ

16. การสนับสนุนของรัฐที่จำเป็นคือการปรับปรุงปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะทำเรือให้เพียงพอ การบริการข้าวสาร และการสนับสนุนการตั้งสาขาสถาบันการเงินของไทยในกลุ่ม ประชาคมยุโรป

5.2 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

จากผลของการศึกษาจะเห็นได้ว่าการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรป และนโยบาย ต่อประเทศที่ 3 อันเป็นผลที่ตามมา นั้น จะนำมาสู่ความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรป การปรับตัว โดยเฉพาะในแง่การผลิตและการ ลงทุนเพื่อมิให้สูญเสียสัดส่วนการตลาดในตลาดของกลุ่มประชาคม จึงเป็นสิ่งจำเป็นทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ในระยะสั้นนั้นต้องหาจุดยืนที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในการเจรจาต่อรอง ในการทำความตกลง หรืออนุสัญญาต่าง ๆ กับกลุ่มประชาคม ส่วนในระยะยาวการปรับโครงสร้าง การค้าและการลงทุน รวมถึงการส่งเสริมให้มีการลงทุนร่วมย่อมเป็นสิ่งจำเป็น

บรรณานุกรม

ก. ภาษาไทย

ชัยวุฒิ ชัยพันธ์ (2527), ข้อตกลงการค้าจำกัดการส่งออกด้วยความสมัครใจ ระหว่างประเทศไทย
กับกลุ่มประชาคมยุโรป : ลักษณะผลกระทบและผลที่ติดตามมา, รายงานวิจัยเงินทุน
ร้ชดากิเชกัสมโภช, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

_____ (2531) การวิเคราะห์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน, เอเชียปริทัศน์,
Vol.9, No.1.

วิมิตา คู่กรเล่ห์ และสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2529), อาเซียนในความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ ; อาเซียนในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ, ชุดที่ 1 เล่มที่ 3, สถาบันศึกษา
ความมั่นคงและนานาชาติ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรณี นวลสุวรรณ (2531), พัฒนาการของประชาคมยุโรปตั้งแต่ ค.ศ. 1980, สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข. ภาษาต่างประเทศ

Balassa, B. (1967), Trade Liberalization Among Industrial Countries :
Objectives and Alternatives, New York.

Brown, A.J. (1948), Applied Economic : Aspects of the World
Economy in War and Peace, New York.

Chaipan, C. (1987), Effects of the Common Agricultural Policy on
Rice Imports, Wissenschaftsverlag Vauk Kiel.

_____. (1988), Export Performance of Developing ASEAN Countries :
Past Trends and Policy Options, paper No. 3101, Faculty of
Economics, Chulalongkorn University.

Donges, J. et al (1982), The Second Enlargement of the European
Community : Adjustment Requirements and Challenges for
Policy Reform, Kieler Studies, 197...

- European Communities (1972), The Developing Countries and the
Enlargement of the European Economic Community (by C.
Schiffman), Document 512/X/72/E.
- European Communities, Official Journal of the European Communities,
Brussels, various issues.
- EIU, European Trend, London, various issues.
- Finger, J.M. and Derose, D.A. (1979), Trade Overlap, Comparative
Advantage, and Protection, in On the Economics of Intra-
Industry Trade : Symposium 1978, ed. H. Giersch (Tuebingen :
J.C. Mohr)
- FAO, Trade Yearbook, Rome, various issues.
- Giersch, H. (1987), Trade Liberalization and Economic Growth in
Europe and the United States, Asian Development Review,
p.25-36.
- IMF, Direction of Trade, Washington D.C., various issues.
- Kojima, K. (1970), Structure of Comparative Advantage in Industrial
Countries : A Verification of Factor-Proportions Theorem :
Hitotsubashi Journal of Economics, Vol.11, No.1, pp.1-29.
- _____, (1971), Japan and World Trade Liberalization, in : Idem,
Japan and a Pacific Free Trade Area, Berkeley, pp.9-50.
- Kunimoto, K. (1977), Typology of Trade Intensity Indices,
Hitotsubashi Journal of Economics, Vol.17, No.2, pp.15-32.
- Koester, U. (1986), Regional Cooperation to Improve Food Security
in Southern and Eastern African Countries, Research Report
53, International Food Policy Research Institute, Washington
D.C.

Langhammer, R.J. (1987), EEC Trade Policies towards Asian Developing Countries, Asian Development Review.

UN, Commodity Trade Statistics, various issues.

UNCTAD, Handbook of International Trade and Development Statistics, various issues.

World Bank, World Development Report, Washington D.C., various issues.

Young, C. (1972), Association with the EEC : Economic Aspects of the Trade Relationship, Journal of Common Market Studies, pp.120-135.

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ A1 : สรุปผลข้อมูลจากการสำรวจ

จำนวนผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์	82 ราย
ผู้ผลิตอย่างเดียวร้อยละ	7.3
เป็นผู้ส่งออก ร้อยละ	56.1
เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออก ร้อยละ	36.6
ระดับการลงทุนเฉลี่ย	12.4 ล้านบาท
ที่ดินที่ตั้งโรงงานเฉลี่ย	4.3 ไร่
มูลค่าของอาคารโรงงานและเครื่องจักร	8.5 ล้านบาท
การร่วมทุนกับต่างประเทศในอัตรา 51 : 49 ร้อยละ	21.9
มีสินค้าผลิตหรือส่งออก 11 รายการ (ตาราง 3.8) ร้อยละ	92.7
สินค้าที่ทำการผลิตหรือส่งออกเฉลี่ย	3.4 รายการ
ร้อยละของความล้มเหลวในการผลิตเฉลี่ย	67.8
ยอดขายโดยเฉลี่ย	47.9 ล้านบาท
มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย	42.1 ล้านบาท
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบเฉลี่ย	29.9 ล้านบาท
ใช้วัตถุดิบที่ผลิตในประเทศร้อยละ	89.6
สัดส่วนการตลาดในประเทศ : ต่างประเทศ 70 : 30 ร้อยละ	62.1
ส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปร้อยละ	74.7
ส่งออกมาแล้วโดยเฉลี่ย	8 ปี
จะส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมในอนาคตร้อยละ	3.1
ลูกค้าที่สำคัญในกลุ่มประชาคมยุโรป (ร้อยละ)	
เยอรมนีตะวันตก	22.8
สหราชอาณาจักร	18.1
เนเธอร์แลนด์	18.0
เบลเยียม	9.7
อิตาลี	8.6
สเปน	2.7

ได้รับข่าวสารการค้าจากรัฐบาลร้อยละ	42.8
จากแหล่งอื่น ๆ ร้อยละ	57.2
นโยบายกลุ่มประชาคมมีผลต่อกิจการอันได้แก่	
การที่ตกกันในระดับประชาคมและระดับประเทศร้อยละ	87.4
สถานะการณ์ของกลุ่มประชาคมยุโรปไม่ส่งผลกระทบต่อกิจการร้อยละ	67.1
ผลของลัทธิสัญญาโลเมมีผลต่อไทยร้อยละ	42.6
ผลของโครงการตลาดร่วมสมบูรณ์ในปี 1992 ร้อยละ	27.8
ไทยมีข้อได้เปรียบประเทศอาเซียนอื่น ๆ ร้อยละ	57.7
มีข้อเสียเปรียบร้อยละ	36.9
มาตรการของรัฐบาล (ร้อยละ)	
ปรับปรุงบริการขึ้นพื้นฐาน	28.7
บริการข่าวสาร	19.1
ขอลิทธิพิเศษ	8.6
แสดงสิทธิการเปิดล่าขารณาการในต่างประเทศ	1.3
กลยุทธ์และพฤติกรรมในการปรับตัว (ร้อยละ)	
ลงทุนร่วม	21.9
ตั้งตัวแทน	0.8
ไปบริษัทการค้าของไทย	8.4
แสดงสินค้า	12.7
ลงทุนในประเทศอื่น	0.2
อื่น ๆ	56.0

ที่มา : สํารวจเอง

ผลกระทบของการขยายตัวของกลุ่มประชาคมยุโรป
ที่มีต่อการส่งออกผลผลิตการเกษตร :
ศึกษา เปรียบเทียบระหว่างไทยกับประเทศอาเซียนอื่น ๆ

แบบสอบถาม

แบบสอบถามหมายเลข

ผู้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ประกอบการ

สถานที่ตั้ง

หมายเลขโทรศัพท์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก. ข้อมูลทั่วไป

1. ลักษณะการประกอบการ

เป็นผู้ผลิต เป็นผู้ส่งออก ทั้งสองอย่าง

ที่ดินที่ตั้งโรงงาน ไร่

เงินลงทุน บาท

ประมาณมูลค่าของอาคารโรงงานและเครื่องจักร บาท

ร่วมทุนกับต่างประเทศคือประเทศ

 ไทย%

 ต่างชาติ%

จำนวนลูกจ้าง คน

2. ผลิตภัณฑ์

	ชื่อ	ปริมาณการผลิต/ปี	ความสามารถในการผลิต/ปี	ยอดขาย/ปี
1.
2.
3.
4.

	ชื่อ	ปริมาณการส่งออก/ปี	มูลค่าการส่งออก/ปี
1.
2.
3.
4.

3. วัตถุดิบ

	ชื่อ	ปริมาณที่ใช้/ปี	มูลค่าที่ใช้/ปี
1.
2.
3.
4.

	ชื่อ	แหล่งที่มา	
		ในประเทศ	ต่างประเทศ
1.
2.
3.
4.

4. ตลาดการจำหน่าย

	ชื่อ	สัดส่วนของตลาด	
		ในประเทศ	ต่างประเทศ
1.
2.
3.
4.

ข. ข้อมูลการส่งออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป

1. เริ่มส่งหรือคาดว่าจะส่งสินค้าออกไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปเมื่อ.....
เหตุผล.....

2. รายชื่อประเทศที่ส่งออก

	ชื่อสินค้า	ชื่อประเทศ
1.
2.
3.
4.

3. แหล่งที่มาของข่าวสารการตลาด

1.
2.
3.
4.

4. การเปลี่ยนแปลงนโยบายของกลุ่มประชาคมยุโรปที่มีผลต่อกิจการ

1. นโยบายทางด้านภาษีร่วม

.....
.....

2. การกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีในระดับกลุ่มประชาคม

.....
.....

3. การกีดกันในแต่ละประเทศสมาชิก

.....
.....

5. สถานะการณต่อไปที่มีผลต่อกิจการของท่านอย่างไร

1. การรับ อังกฤษ เดนมาร์ก และไอร์แลนด์เข้าเป็นสมาชิกในปี 1973

.....

2. สันธิสัญญาโลเมที่เริ่มมา ตั้งแต่ปี 1975

.....

3. การรับกรีกเข้าเป็นสมาชิกในปี 1981

.....

4. การรับสเปนและโปรตุเกสเข้าเป็นสมาชิกในปี 1986

.....

5. โครงการที่จะเป็นตลาดร่วมสมบูรณ์ในปี 1992

.....

6. ข้อได้เปรียบของกิจการของท่านเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ คือ
มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

ข้อได้เปรียบ

.....

ข้อเสียเปรียบ

.....

7. มาตรการและความช่วยเหลือจากรัฐบาลที่ท่านคิดว่าควรจะมี
-
-
-

ค. กลยุทธ์และพฤติกรรมในการปรับตัว

1. ท่านดำเนินกลยุทธ์ต่อไปดี สำหรับตลาดกลุ่มประชาคมยุโรปอย่างไรในปัจจุบัน (ตอบเพียงข้อเดียว)

- ลงทุนร่วม (ระบุประเทศ)
- ตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคมยุโรป
- ใช้บริษัทการค้าระหว่างประเทศไทย
- เพิ่มการแสดงสินค้าในกลุ่มประชาคม
- เพิ่มการลงทุนในประเทศอื่นที่มีทรัพยากรมากกว่า (ระบุ)
- กลยุทธ์อื่น ๆ

2. ท่านมีแผนการที่จะดำเนินกลยุทธ์อย่างไรในอนาคต (ไม่เกิน 3 เดือน)

ก. สำหรับผู้ตอบการลงทุนร่วม

- ใช้กลยุทธ์เดิมต่อไป
- เปลี่ยนเป็นการตั้งตัวแทนเองในกลุ่มประชาคม
- เปลี่ยนเป็นจัดสินค้าไปแสดงด้วยตัวเอง
- เปลี่ยนเป็นไปลงทุนในประเทศอื่น ๆ
- เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ นอกจากนี้

ข. สำหรับผู้ตอบว่าตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคม

- ใช้กลยุทธ์เดิมต่อไป
- เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนร่วม
- เปลี่ยนเป็นใช้บริษัทการค้าของไทย
- เปลี่ยนเป็นจัดสินค้าไปแสดงด้วยตัวเอง
- เปลี่ยนเป็นไปลงทุนในประเทศอื่น
- เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ นอกจากนี้

- ค. สำหรับผู้ตอบว่า ใช้อับริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย
- ใช้อัลยุทธ์ เดิมต่อไป
 - เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนร่วม
 - เปลี่ยนเป็นตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคม
 - เปลี่ยนเป็นจัดสินค้าไปแสดงด้วยตัวเอง
 - เปลี่ยนเป็นไปลงทุนในประเทศอื่น
 - เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ นอกจากนี้
- ง. สำหรับผู้ตอบว่า เพิ่มการแสดงผลสินค้าในกลุ่มประชาคม
- ใช้อัลยุทธ์ เดิมต่อไป
 - เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนร่วม
 - เปลี่ยนเป็นตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคม
 - เปลี่ยนเป็นใช้อับริษัทการค้าของไทย
 - เปลี่ยนเป็นไปลงทุนในประเทศอื่น
 - เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ นอกจากนี้
- จ. สำหรับผู้ตอบว่า ไปลงทุนในประเทศอื่น
- ใช้อัลยุทธ์ เดิมต่อไป
 - เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนร่วม
 - เปลี่ยนเป็นการตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคมยุโรป
 - เปลี่ยนเป็นใช้อับริษัทการค้าของไทย
 - เปลี่ยนเป็นการแสดงผลสินค้าในกลุ่มประชาคม
 - เปลี่ยนเป็นกลยุทธ์อื่น ๆ นอกจากนี้
- ฉ. สำหรับผู้ตอบกลยุทธ์อื่น ๆ
- ใช้อัลยุทธ์ เดิมต่อไป
 - เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนร่วม
 - เปลี่ยนเป็นตั้งตัวแทนในกลุ่มประชาคม
 - เปลี่ยนเป็นใช้อับริษัทการค้าของไทย
 - เปลี่ยนเป็นจัดแสดงผลสินค้าในกลุ่มประชาคม
 - เปลี่ยนเป็นไปลงทุนในประเทศอื่น

รายชื่อผู้ประกอบการ

1. กรฟฟิทป์ ลาบอราทอรีส์ ประเทศไทย
2. ชันยางอุตสาหกรรมอาหาร
3. ซีพีซี ประเทศไทย
4. ซีโน-แปซิฟิก เทรดิง (ไทยแลนด์)
5. เซเรบอส (ประเทศไทย)
6. ดีทแอลเอ็ม
7. ไดนัสบีฟู๊ดส์
8. ไดน่า อินเตอร์เนชันแนล
9. ทะเลไทยเอ็กส์พอร์ต
10. แทรนส์-คอนดีเมนท์ส เทรดิง
11. โทรฟโก้ เอ็นเตอร์ไพรส์
12. ไทย อกรี ฟู้ดส์
13. ไทย เพอร์ซิเตนซ์ฟู้ดส์
14. เอส พี อินเตอร์-โฮลดิ้ง กรุ๊ป
15. พรีเมียร์มาร์เก็ตติ้ง
16. พี เอ็ม ฟูด
17. แพนเซ็นเตอร์ซีฟลายส์
18. เฟลท์อุตสาหกรรม
19. ยูเอฟ เอ็ม ฟู้ดเอ็นเตอร์
20. ยูนิบราเตอร์
21. ยูนิฟู้ดส์ (ประเทศไทย)
22. ยูนิเวอร์แซล โปรดักส์ (ไทยแลนด์)
23. รอยแอลฟู้ดส์
24. สหไทยซีฟูด
25. ห้อง เอ็นโอดีวัลล์ขนาดใหญ่

26. เอ็ม แอนด์ อาร์โกกิ
27. โอเรียนเต็ลฟูด
28. โอปิยู
29. เกษตรไทยสามพราน
30. ชะอำไทม์แอปเปิลแคนเนอร์
31. ชำปโคล (ประเทศไทย)
32. ซี แอน ซี ซีฟฟลอป
33. เข็มที่อีสต์เอเชียนแพคเกจลิ่ง แอนด์แคนนิ่ง
34. ท้อปน็อตอินเตอร์เนชั่นแนล
35. พีเค อุตสาหกรรมอาหาร
36. พี ซี พี เทรตดิง
37. ไทยฟ้า โรงงานอาหารกระป๋อง
38. ไทยโอเวอร์ซีฟูด
39. แรทเชอร์ฟูด
40. ผลิต อินเตอร์เนชั่นแนล
41. ฟูฟี่
42. ผลไม้กระป๋องไทย
43. ผลิตภัณ์อาหารกระป๋องเอเชียนเบสท์
44. แพนเอเชีย (1981)
45. พาณิชยการแห่งประเทศไทย
46. ยูนิคอร์น
47. ยูเนียนเสิร์ฟ
48. เล่าจูนเส็ง
49. ลีอกซ์เลย์เทรดดิง
50. แล่ตันดาร์ตอาหารกระป๋อง
51. ล่ยามอุตสาหกรรมการเกษตร (สับปะรด)
52. สับปะรดไทย
53. อาร์ เอลส์ แคนเนอร์

54. อาหารล๋ยาม
55. อาหารล๋ากล
56. อีลท์เวล์ทท์เทรดดิง แอนต์ เอเบนซีล
57. อุตล๋ากกรรมอาหารวีทโก
58. ไทยเสร์อาหารล๋ากล
59. วิลอิมเม็กซ์ เอ็นเตอรัพร์ล
60. ล๋ยามโกชนากการ
61. สล๋ลทรีอิมปอรัตแอนต์เอ็กปอรัต
62. ห่องเอ็นเอเอเชียนฟู้ด
63. อวิทูนเอ็นเตอรัพร์ลอุตล๋ากกรรม
64. อุตล๋ากกรรมห่องเอ็นเอเอชานปลา
65. กลุ่มเกอตรรุ่งเร่องฟัซผล (1983)
66. กัจเครีญฟัซผล
67. เกรียงไทยฟัซผล
68. เกอตรลันฟัซผล
69. คอนแซนฟาร์อีลท์
70. ค้ำฟัซผลไทย
71. ซัยเครีญฟัซผล
72. ซัยแรงคัฟัซผล
73. ซัยประลัทรฟัซผล
74. โยคซัยฟัซผล
75. ไทยล่วลด์คัจอบฟัซและไซโล
76. แม่นดินทองไซโล (2527)
77. ฟัซล๋ยาม
78. คู่นัยการค้ำานาชาติ (ประเทศไทย)
79. สล๋ลลิตผลไทยเทรดดิง
80. แอกโกร อชินล๋ อิมเตอรั
81. ไทยวา
82. มาและนุญครอง

MARKOV ANALYSIS

NO. OF OPTIONS 6

0 VECTOR ELEMENT 1 IS .219
 0 VECTOR ELEMENT 2 IS 8.000001E-03
 0 VECTOR ELEMENT 3 IS .084
 0 VECTOR ELEMENT 4 IS .127
 0 VECTOR ELEMENT 5 IS .002
 0 VECTOR ELEMENT 6 IS .56

TRANSFORMATION MATRIX

ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 1 IS 1
 ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 2 IS 0
 ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 3 IS 0
 ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 4 IS 0
 ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 5 IS 0
 ELEMENT IN ROW 1 COLUMN 6 IS 0
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 1 IS .65
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 2 IS .25
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 3 IS 0
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 4 IS .1
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 5 IS 0
 ELEMENT IN ROW 2 COLUMN 6 IS 0
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 1 IS .04
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 2 IS .08
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 3 IS .81
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 4 IS .02
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 5 IS .01
 ELEMENT IN ROW 3 COLUMN 6 IS .04
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 1 IS .36
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 2 IS .27
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 3 IS 9.000001E-02
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 4 IS .28
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 5 IS 0
 ELEMENT IN ROW 4 COLUMN 6 IS 0
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 1 IS .12
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 2 IS 0
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 3 IS 0
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 4 IS 0
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 5 IS .88
 ELEMENT IN ROW 5 COLUMN 6 IS 0
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 1 IS .22
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 2 IS .07
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 3 IS .11
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 4 IS .18
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 5 IS .01
 ELEMENT IN ROW 6 COLUMN 6 IS .41

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 2 IS

.3967
 .0822
 .1410
 .1389
 .0082
 .2330

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 3 IS

.5580
 .0857
 .1523
 .0918
 .0109
 .1011

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 4 IS

.6763

.0655
.1428
.0555
.0121
.0476
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 5 IS
.7566
.0461
.1259
.0336
.0125
.0252
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 6 IS
.8107
.0325
.1078
.0210
.0126
.0153
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 7 IS
.8486
.0235
.0909
.0142
.0124
.0106
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 8 IS
.8764
.0177
.0761
.0101
.0119
.0079
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 9 IS
.8976
.0138
.0634
.0075
.0114
.0062
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 10 IS
.9146
.0110
.0528
.0059
.0107
.0050
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 11 IS
.9284
.0089
.0439
.0048
.0100
.0042
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 12 IS
.9398
.0073
.0365
.0039
.0092
.0035
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 13 IS

.9493
.0060
.0304
.0031
.0085
.0029
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 14 IS
.9571
.0049
.0252
.0026
.0078
.0024
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 15 IS
.9636
.0041
.0209
.0021
.0072
.0020
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 16 IS
.9692
.0034
.0173
.0018
.0065
.0016
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 17 IS
.9739
.0029
.0144
.0014
.0059
.0014
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 18 IS
.9779
.0024
.0120
.0013
.0053
.0012
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 19 IS
.9814
.0021
.0099
.0010
.0048
.0010
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 20 IS
.9844
.0017
.0082
.0009
.0043
.0008
DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 21 IS
.9868
.0014
.0068
.0008
.0039
.0006

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 22 IS
 .9889
 .0010
 .0057
 .0005
 .0035
 .0005
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 23 IS
 .9904
 .0008
 .0047
 .0004
 .0032
 .0004
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 24 IS
 .9917
 .0007
 .0038
 .0004
 .0028
 .0004
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 25 IS
 .9929
 .0006
 .0031
 .0004
 .0025
 .0004
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 26 IS
 .9939
 .0005
 .0025
 .0004
 .0022
 .0003
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 27 IS
 .9948
 .0004
 .0020
 .0003
 .0019
 .0002
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 28 IS
 .9955
 .0004
 .0016
 .0001
 .0017
 .0002
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 29 IS
 .9961
 .0002
 .0013
 .0000
 .0015
 .0002
 DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 30 IS
 .9965
 .0002
 .0011
 .0000
 .0013
 .0002

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 31 IS
.9968
.0002
.0009
.0000
.0011
.0001

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 32 IS
.9970
.0002
.0007
.0000
.0010
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 33 IS
.9972
.0002
.0006
.0000
.0009
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 34 IS
.9974
.0001
.0005
.0000
.0008
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 35 IS
.9976
.0000
.0004
.0000
.0007
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 36 IS
.9977
.0000
.0003
.0000
.0006
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 37 IS
.9978
.0000
.0002
.0000
.0005
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 38 IS
.9979
.0000
.0002
.0000
.0004
.0000

DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD 39 IS
.9979
.0000
.0002
.0000
.0004

EQUILIBRIUM CONDITION

THE EQUILIBRIUM WAS ACHIEVED IN PERIOD 39
DISTRIBUTION VECTOR IS:

.9979
.0000
.0002
.0000
.0004
.0000

FIRST OPTION 3 : 5000.0000
FIRST OPTION 5 : 2500.0000

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

```

10 REM MARKOV ANALYSIS
200 CLS
300 KEY OFF
400 DIM V1(12),T(12,12),V2(12)
500 REM V1( ) = DISTRIBUTION VECTOR OF POPULATION
600 REM T( ) = TRANSFORMATION MATRIX
700 REM V2( ) = WORKING RANGE OF VECTOR
800 DEF FNR(Z)= INT(Z*10000+.5)/10000
900 PU$= ".####"
1000 PRINT " MARKOV ANALYSIS"
1100 PRINT
1200 N=1
1300 PRINT "NO. OF OPTIONS";
1400 INPUT S
1500 PRINT
1600 PRINT " IS POPULATION VECTOR KNOWN ? (Y/N)";
1800 INPUT A$
1900 IF A$ = "Y" OR A$ = "y" THEN 2700
2000 IF A$ <> "N" AND A$ <> "n" THEN 1600
2100 REM WHEN POPULATION VECTOR IS UNKNOWN
2200 REM EACH OPTION WILL HAVE THE SAME PROBABILITY
2300 FOR I = 1 TO S
Ok

```

```

2400 V1(I) = FNR(1/S)
2500 NEXT I
2600 GOTO 3300
2700 REM ITERATION
2800 PRINT
2900 FOR I = 1 TO S
3000 PRINT SPC(8) "ENTER VECTOR ELEMENT ";I;
3100 INPUT V1(I)
3200 NEXT I
3300 REM TRANSFORMATION MATRIX (I*J)
3400 PRINT
3500 FOR I = 1 TO S
3600 K = 0
3700 FOR J = 1 TO S
3800 PRINT "ENTER ELEMENT IN ROW ";I;"COLUMN";J;
3900 INPUT T(I,J)
4000 K=K+T(I,J)
4100 NEXT J
4200 IF K<= 1.000001 AND K>=.999999 THEN 4600
4300 PRINT "PROBABILITY IS NOT EQUAL 1"
4400 PRINT "PLEASE ENTER NEW ELEMENTS IN THIS ROW"
4500 GOTO 3600
Ok

```

```

4600 PRINT
4700 NEXT I
4800 PRINT " RESULTS FOR EACH PERIOD (Y/N)";
5000 INPUT A$
5100 IF A$ = "Y" OR A$ = "y" THEN 5300
5200 IF A$ <> "N" AND A$ <> "n" THEN 4800
5300 REM MATRIX MULTIPLICATION(V1*T)
5500 N=N+1
5600 FOR I = 1 TO S
5700 V2(I) = 0
5800 FOR J=1 TO S
5900 REM -----
6000 V2(I) = V2(I) + FNR(V1(J)*T(J,I))
6100 NEXT J
6200 NEXT I
6300 REM SOLUTION
6400 IF A$ <> "Y" AND A$ <> "y" THEN 6800
6500 PRINT
6600 PRINT " DISTRIBUTION VECTOR IN PERIOD";N;" IS : "
6800 N1 = 0
6900 FOR I = 1 TO S
7000 IF A$ <> "Y" AND A$ <> "y" THEN 7200
OK

```

```

7100 PRINT USING SPACES$(30)+PU$;V2(I)
7200 IF V2(I) <> V1(I) THEN 7400
7300 N1 = N1+1
7400 V1(I) = V2(I)
7500 NEXT I
7600 IF N1 <> S THEN 5300
7700 REM EQUILIBRIUM SOLUTION
7800 PRINT
7900 PRINT " THE EQUILIBRIUM WAS ACHIEVED IN PERIOD";N;
8000 PRINT SPC(9) "DISTRIBUTION VECTOR IS: "
8100 FOR I = 1 TO S
8200 PRINT USING SPACES$(30)+PU$;V1(I)
8300 NEXT I
8400 PRINT
8500 REM -----
8700 FOR I = 1 TO S
8800 IF T(I,I)=1 THEN 9200
8900 IF V1(I)<=0 THEN 9200
9000 PRINT "FIRST OPTION";I;": ";
9100 PRINT USING "####" +PU$;1/V1(I)
9200 NEXT I
9999 END
OK

```

